

Resultat konsern

01. januar - 31. desember

Millioner kroner	Noter	2011	2010
Salgsinntekter	5	13 704	15 829
Kjøp varer og energi		(9 015)	(10 871)
Lønnskostnader	19, 22	(864)	(582)
Resultat investering i Renewable Energy Corporation ASA	11	(1 090)	(1 991)
Andre (tap)/gevinster - netto	20, 28	17	1 058
Andre driftskostnader	21	(1 630)	(1 564)
Andel resultat i tilknyttete selskap	9	23	43
Driftsresultat før avskrivninger		1 145	1 922
Avskrivninger og nedskrivninger	6, 7, 8	(803)	(1 270)
Driftsresultat		343	652
Finanskostnader	23	(584)	(471)
Resultat før skattekostnad		(241)	181
Skattekostnad	24	(456)	(573)
Årsresultat		(698)	(392)
Tilordnet			
Aksjonærer i morselskapet		(695)	(393)
Ikke-kontrollerende eierinteresser		(2)	1
Resultat per aksje for den del av årsresultatet som er tilordnet selskapets aksjonærer (NOK per aksje)			
Resultat per aksje videreført virksomhet (= utvannet resultat per aksje)	15	(3,6)	(2,0)

Note 1 til 29 er en integrert del av konsernregnskapet

Utvidet resultat konsern

01. januar - 31. desember

Millioner kroner	Noter	2011	2010
Årsresultat		(698)	(392)
Utvidet resultat:			
Verdiendring investering i Renewable Energy Corporation ASA	11	(194)	138
Skatt på verdiendring investering i Renewable Energy Corporation ASA		2	(2)
Omregningsdifferanser			11
Utvidet resultat etter skatt		(192)	147
Årets totalresultat		(890)	(245)
Totalresultat tilordnes:			
Aksjonærene i morselskapet		(888)	(246)
Ikke-kontrollerende eierinteresser		(2)	1
Årets totalresultat		(890)	(245)

Note 1 til 29 er en integrert del av konsernregnskapet.

Balanse konsern

31. desember

Millioner kroner	Noter	2011	2010
Eiendeler			
Varige driftsmidler	6	18 632	18 557
Immaterielle eiendeler	7	2 379	2 389
Investeringer i tilknyttete selskaper	9	426	430
Langsiktige fordringer	12, 19, 26	462	360
Langsiktige eiendeler		21 899	21 736
Varer			
Varer		61	59
Kundefordringer og andre fordringer	10, 13	1 708	5 188
Derivater	3, 10	26	74
Finansielle eiendeler	10, 11	102	2 327
Betalingsmidler	10, 14	870	211
Kortsiktige eiendeler		2 767	7 859
Sum eiendeler		24 666	29 595
Egenkapital og gjeld			
Innskutt egenkapital	15	4 275	4 275
Opptjent egenkapital		3 833	6 184
Ikke-kontrollerende eierinteresser		23	5
Egenkapital		8 131	10 464
Lån			
Lån	10, 17	9 047	10 259
Utsatt skatt	18	3 186	2 971
Pensjoner og liknende forpliktelser	19, 26		57
Langsiktig gjeld		12 233	13 287
Løstgjeld			
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	10, 16	2 133	1 917
Derivater	3, 10	86	2
Betalbar skatt	24	280	525
Lån	10, 17	1 802	3 400
Kortsiktig gjeld		4 302	5 844
Sum gjeld		16 535	19 131
Sum gjeld og egenkapital		24 666	29 595

Birger Magnus
styreleder

Maria Moræus Hanssen

Susanne Jonsson

Kristin Bjella

Ole Ertvaag

Hans Kristian Rød

Odd Håkon Hoelsæter

Tyra Marie Hetland

Per Orfjell Per Luneborg

Finn Bjørn Ruyter
konsernsjef

Note 1 til 29 er en integrert del av konsernregnskapet.

Kontantstrømoppstilling konsern

01. januar - 31. desember

Millioner kroner	Noter	2011	2010
Kontantstrøm fra driften	25	4 540	1 249
Betalte renter		(540)	(536)
Betalte skatter		(490)	(149)
Netto kontantstrøm fra driften		3 510	565
Kontantstrøm investeringsaktiviteter		1 473	(1 305)
Drifts- og ekspansjonsinvesteringer	6, 7	(1 176)	(1 646)
Salg varige driftsmidler		329	5
Kjøp av aksjer		(28)	(501)
Kapitalfrigjøring salg av aksjer		2 349	837
Kontantstrøm finansieringsaktiviteter		(4 344)	612
Opptak lån		4 832	7 158
Nedbetaling av lån		(7 731)	(6 107)
Utbytte og andre egenkapitaltransaksjoner		(1 445)	(439)
Endring i betalingsmidler		639	(129)
Betalingsmidler per 1. januar		211	311
Valutagevinst/(tap) betalingsmidler		19	28
Betalingsmidler per 31. desember	10, 14	870	211

Note 1 til 29 er en integrert del av konsernregnskapet.

Endring i konsernets egenkapital

Millioner kroner	Aksje- kapital	Overkurs- fond	Annen innskutt egenkapital	Fond 1)	Omregnings- differanser	Opptjent egenkapital	Egenkapital til morselskapets aksjonærer	Ikke- kontrollerende eierinteresser	Total egenkapital
Egenkapital per 1. januar 2010	195	4 080	76	56	4	6 731	11 142	11	11 154
Årets resultat						(393)	(393)	1	(392)
Utvidet resultat				136	11		147		147
Årets totalresultat				136	11	(393)	(246)	1	(245)
Transaksjoner med eierne:									
Endring ikke-kontrollerende eierinteresser								(7)	(7)
Utdelt ordinært utbytte for 2009						(439)	(439)		(439)
Andre egenkapitaleffekter						1	1		1
Egenkapital per 31. desember 2010	195	4 080	76	192	15	5 900	10 458	5	10 464
Årets resultat						(698)	(698)	(2)	(700)
Utvidet resultat				(192)			(192)		(192)
Årets totalresultat				(192)		(698)	(890)	(2)	(892)
Transaksjoner med eierne:									
Endring ikke-kontrollerende eierinteresser								20	20
Endring egne aksjer 2)						3	3		3
Utdelt ordinært utbytte for 2010						(1 461)	(1 461)		(1 461)
Andre egenkapitaleffekter						(3)	(3)		(3)
Egenkapital per 31. desember 2011	195	4 080	76	0	15	3 741	8 107	23	8 131

1) Fondet inneholder netto verdiøkning i virkelig verdi for finansielle instrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg, inntil investering avhendes eller hvor det fastslås at investeringen ikke har verdi utover balanseført kostpris.

2) Det vises til note 15 vedrørende beholdning av egne Hafslund-aksjer.

Styret har foreslått et utbytte på 2,50 kroner per aksje for regnskapsåret 2011. Tilsvarende tall for 2010 var 7,50 kroner per aksje, hvorav 5,00 kroner per aksje var en ekstraordinær utbetaling.

Note 1 til 29 er en integrert del av konsernregnskapet

Noter konsern

Noter konsern

> Note 1 Generell informasjon

Hafslund ASA (selskapet) med datterselskaper (samlet konsernet) er et av de største børsnoterte kraftkonsernene i Norden. Hafslund er landets største nettselskap, størst innen strømsalg, størst innen fjernvarme og en middels stor norsk kraftprodusent.

Hafslund-konsernet driver sin virksomhet gjennom datterselskaper og tilknyttete selskaper og opererer i det alt vesentlige innenfor det norske markedet. Hovedkontoret ligger i Oslo. Selskapet er notert på Oslo Børs. Konsernregnskapet ble vedtatt av selskapets styre 20. mars 2012.

[Last ned som dokument](#)

> Note 2 Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Disse prinsippene er benyttet på samme måte i alle presenterte perioder, dersom ikke annet fremgår av beskrivelsen.

2.1 Rammeverk for regnskapsavleggelsen

Konsernregnskapet er utarbeidet i samsvar med internasjonale regnskapsstandarder (IFRS) og fortolkninger fra IFRS fortolkningskomité (IFRIC), som fastsatt av EU. For det avlagte konsernregnskapet er det ingen forskjeller mellom IFRS som fastsatt av EU og IASB.

Konsernregnskapet er basert på et modifisert historisk kost-prinsipp. Avvikene gjelder i hovedsak verdiregulering finansielle eiendeler tilgjengelig for salg, samt finansielle eiendeler og forpliktelser (herunder derivater) til virkelig verdi over resultatet.

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av selskapets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder med stor grad av skjønnsmessige vurderinger, høy kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for konsernregnskapet, er beskrevet i note 4.

a) Nye og endrede standarder tatt i bruk av konsernet

Det er ingen nye eller endrede IFRS-standarder eller IFRIC-fortolkninger som er trådt i kraft med virkning for finansregnskap for 2011, som er vurdert å ha en vesentlig effekt for konsernregnskapet.

b) Standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft og hvor konsernet ikke har valgt tidlig anvendelse

Konsernet har ikke valgt tidliganvendelse av noen nye eller endrede IFRS-standarder eller fortolkninger.

- IAS 19 Employee Benefits ble endret i juni 2011. Endringen medfører at alle estimatavvik føres i utvidet resultat når de oppstår, umiddelbar resultatføring av alle kostnader ved tidligere perioders pensjonsopptjening og at man erstatter rentekostnader og forventet avkastning på pensjonsmidler med netto rentebeløp beregnet ved diskonteringsrenten på netto pensjonsforpliktelse. Konsernet har ennå ikke sluttført analysen av konsekvensene av endringene i IAS 19. Se note 19 for informasjon om estimatavvik per utgangen av 2011. Standarden forventes å tre ikraft for regnskapsperioder som begynner 1. januar 2013.
- IFRS 9 Financial Instruments ble utgitt i november 2009 og oktober 2010 og regulerer klassifisering, måling og regnskapsføring av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser. IFRS 9 erstatter de deler av IAS 39 som omhandler regnskapsføring, klassifisering og måling av finansielle instrumenter. Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler deles i to kategorier: de som måles til virkelig verdi og de som måles til amortisert kost. Klassifisering gjøres ved første gangs regnskapsføring, og avhenger av konsernets forretningsmodell for å håndtere sine finansielle instrumenter og karakteristikkene ved de kontraktsfestede kontantstrømmene fra instrumentet. For finansielle forpliktelser er kravene i

hovedsak lik IAS 39. Hovedendringen for finansielle forpliktelser vurdert til virkelig verdi er at den delen av endring i virkelig verdi som skyldes selskapets egen kredittisiko føres over utvidet resultat i stedet for resultatregnskapet, dersom dette ikke medfører en periodiseringsfeil i resultatmålingen. Konsernet planlegger å anvende IFRS 9 når standarden trer i kraft og er godkjent av EU. Standarden trer i kraft for regnskapsperioder som begynner 1. januar 2013 eller senere, men IASB har på høring et forslag til utsatt ikrafttredelse til regnskapsperioder som begynner 1. januar 2015 eller senere.

- IFRS 10 Consolidated Financial Statements er basert på dagens prinsipper om å benytte kontrollbegrepet som det avgjørende kriteriet for å bestemme om et selskap skal inkluderes i konsernregnskapet til morselskapet. Standarden forventes ikke å påvirke konsernregnskapet.
- IFRS 12 Disclosures of interest in Other Entities inneholder opplysningskravene for økonomiske interesser i datterselskaper, felleskontrollert virksomhet, tilknyttete selskaper, selskaper for særskilte formål "SPE" og andre ikke-balanseførte selskaper. Konsernet har ikke vurdert den fulle innvirkning av IFRS 12. Konsernet planlegger å anvende standarden for regnskapsperioder som begynner 1. januar 2013 og senere.
- IFRS 13 Fair Value Measurement definerer hva som menes med virkelig verdi når begrepet benyttes i IFRS, gir en enhetlig beskrivelse av hvordan virkelig verdi skal bestemmes i IFRS og definerer tilleggsopplysninger som skal gis når virkelig verdi benyttes. Standarden gir kun veiledning om anvendelsesmetode der bruken allerede er påkrevd eller tillatt i andre IFRS-standarder. Konsernet benytter virkelig verdi som målekriterium for visse eiendeler og forpliktelser. Konsernet har ikke vurdert den fulle innvirkning av IFRS 13. Konsernet planlegger å anvende IFRS 13 for regnskapsperioder som begynner 1. januar 2012 og senere.
- IFRS 11 Joint Arrangements erstatter IAS 31 Interests in Joint Ventures and SIC-13 Jointly-controlled Entities – Non-monetary Contributions by Venturers. IFRS 11 fjerner opsjonen for å konsolidere felleskontrollerte virksomheter ved bruk av bruttometoden. Felleskontrollert virksomhet skal regnskapsmessig behandles ved bruk av egenkapitalmetoden. Konsernet har ikke vurdert den fulle innvirkning av IFRS 11, men det forventes ingen vesentlig regnskapsmessig effekt. Standarden trer i kraft for regnskapsperioder som begynner 1. januar 2013.

For øvrig er det ingen andre vedtatte IFRS-standarder eller IFRIC-fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å ha en vesentlig påvirkning på regnskapet.

2.2 Konsolideringsprinsipper

a) Datterselskap

Datterselskaper er alle enheter der konsernet har makt til å styre enhetens finansielle og operasjonelle strategi, normalt gjennom eie av mer enn halvparten av stemmeberettiget kapital. Ved fastsettelse av om det foreligger kontroll inkluderes virkningen av potensielle stemmerettigheter som kan utøves eller konverteres på balansedagen. Datterselskaper blir konsolidert fra det tidspunkt kontroll er overført til konsernet og blir utelatt fra konsolidering når kontroll opphører.

Ved kjøp av virksomhet anvendes oppkjøpsmetoden. Vederlaget som er ytt måles til virkelig verdi av overførte eiendeler, pådratte forpliktelser og utstedte egenkapitalinstrumenter. Identifiserbare eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser regnskapsføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Ikke-kontrollerende eierinteresser i det oppkjøpte selskapet måles fra gang til gang enten til virkelig verdi, eller til sin andel av det overtatte selskapets nettoeiendeler. Utgifter knyttet til virksomhetssammenslutningen kostnadsføres når de påløper.

Når virksomhet erverves i flere trinn skal eierandel fra tidligere kjøp verdsettes på nytt til virkelig verdi på kontrolltidspunktet med resultatføring av verdiendringen. Betinget vederlag måles til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Etterfølgende endringer i virkelig verdi av det betingete vederlaget skal i henhold til IAS 39 resultatføres eller føres som en endring i utvidet resultat dersom det betingete vederlaget klassifiseres som en eiendel eller gjeld. Det foretas ikke ny verdimåling av betingete vederlag klassifisert som egenkapital, og etterfølgende oppgjør føres mot egenkapitalen.

Dersom summen av vederlaget, virkelig verdi av tidligere eierandeler og eventuell virkelig verdi av ikke-kontrollerende eierinteresser overstiger virkelig verdi av identifiserbare nettoeiendeler i det oppkjøpte selskapet, balanseføres differansen som goodwill jfr 2.6. Er summen lavere enn selskapets nettoeiendeler, resultatføres differansen.

Konsernregnskapet er utarbeidet etter ensartede prinsipper der datterselskaperenes regnskapsprinsipper samsvarer med

Konsernregnskapet er utarbeidet etter brukte prinsipper, der datterselskapers regnskapsprinsipper samordnes med konsernets valgte prinsipper. Konserninterne transaksjoner, mellomværender, inntekter og kostnader elimineres. Gevinst- og tapselement i en balanseført eiendel oppstått som følge av en konsernintern transaksjon elimineres også.

Transaksjoner med ikke-kontrollerende eiere i datterselskaper som ikke medfører tap av kontroll behandles som egenkapitaltransaksjoner. Ved kjøp av aksjer fra ikke-kontrollerende eiere føres forskjellen mellom vederlaget og aksjenes forholdsmessige andel av balanseført beløp av nettoeindeler i datterselskapet mot egenkapitalen til morselskapets eiere. Gevinst eller tap ved salg til ikke-kontrollerende eiere føres tilsvarende mot egenkapitalen.

Når konsernet ikke lenger har kontroll måles eventuell gjenværende eierinteresse til virkelig verdi med endring over resultatet. Virkelig verdi utgjør deretter anskaffelseskost for den videre regnskapsføring, enten som investering i tilknyttet selskap, felleskontrollert virksomhet eller finansiell eiendel. Beløp som tidligere er ført i utvidet resultat relatert til dette selskapet behandles som om konsernet hadde avhendet underliggende eiendeler og gjeld. Dette vil kunne innebære at beløp som tidligere er ført i utvidet resultat reklassifiseres til resultatet.

b) Tilknyttete selskaper

Tilknyttete selskaper er selskaper hvor Hafslund ASA har betydelig innflytelse, men ikke kontroll (normalt definert som stemmeberettiget eierandel på mellom 20 og 50 prosent). Investeringer i tilknyttete selskaper regnskapsføres etter egenkapitalmetoden. Unntatt er selskaper der konsernet har betydelig innflytelse, men som inngår i ventureporteføljen (se note 2.9).

Investeringer i tilknyttete selskaper regnskapsføres på kjøpstidspunktet til anskaffelseskost, og konsernets andel av resultatet i etterfølgende perioder inntektsføres eller kostnadsføres og justerer balanseført verdi av investeringen. Balanseført beløp inkluderer også eventuell implisitt goodwill identifisert på kjøpstidspunktet, redusert med eventuelle senere nedskrivninger. Konsernets andel av utvidet resultat i det tilknyttete selskapet føres i utvidet resultat i konsernet og justerer også balanseført verdi av investeringen. Konsernet resultatfører ikke andel av underskudd hvis dette medfører at balanseført verdi av investeringen blir negativt (inklusive usikrede fordringer på enheten), med mindre konsernet har pådratt seg forpliktelser eller foretatt betalinger på vegne av det tilknyttete selskapet.

Konsernet avgjør ved slutten av hver regnskapsperiode hvorvidt det foreligger nedskrivningsbehov på investeringen i det tilknyttete selskapet. I så fall beregnes nedskrivningsbeløpet som forskjellen mellom gjenvinnbart beløp av investeringen og dens bokførte verdi, og resultatfører differansen på egen linje sammen med regnskapslinje "Andel resultat i tilknyttete og felleskontrollerte selskaper".

Dersom det oppstår gevinst eller tap på transaksjoner mellom konsernet og dets tilknyttete selskaper, regnskapsføres kun den forholdsmessige andelen som knytter seg til aksjonærene utenfor konsernet. Urealiserte tap elimineres med mindre det foreligger et nedskrivningsbehov på eiendelen som var gjenstand for transaksjonen. Der det har vært nødvendig er regnskapene i de tilknyttete selskapene omarbeidet for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Ved reduksjon av eierandel i tilknyttet selskap hvor konsernet opprettholder betydelig innflytelse, omklassifiseres kun en forholdsmessig andel av beløp som tidligere er ført i utvidet resultat til resultatet.

Gevinster og tap ved utvanning av eierandeler i tilknyttede selskaper er resultatført.

c) Felleskontrollert virksomhet

Hafslund driver Glommens og Laagen Brugseierforening i fellesskap med andre aktører. Foreningen er regnskapsmessig behandlet som et felleskontrollert foretak. Konsernets andel i foretaket innregnes ved hjelp av egenkapitalmetoden. Andelen i det felleskontrollerte foretaket ble på kjøpstidspunktet registrert til anskaffelseskost, og deretter justert for endringer i Hafslunds andel av det felleskontrollerte foretakets netto eiendeler. Hafslund resultatfører en andel av foretakets resultat tilsvarende sin eierandel.

Hafslund eier 49 % av aksjene i Energibolaget i Sverige Holding AB, og har sammen med andre aksjonærer bestemmende innflytelse i selskapet. Konsernets andel i selskapet er konsolidert linje for linje i konsernregnskapet etter bruttometoden fra det tidspunkt kontroll er overført til konsernet.

2.3 Segmentinformasjon

Driftssegmenter rapporteres etter samme struktur som i konsernets interne rapportering til selskapets øverste beslutningstaker. Selskapets øverste beslutningstaker, som er ansvarlig for allokering av ressurser til og vurdering av inntjening i driftssegmentene, er definert som konsernledelsen. Segmentstrukturen er endret i 2011, se note 5.

2.4 Omregning av utenlandsk valuta

a) Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

a) Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

Regnskapet til de enkelte enheter i konsernet måles i den valuta som benyttes der enheten i hovedsak opererer (funksjonell valuta). Konsernregnskapet presenteres i norske kroner (NOK) som både er den funksjonelle valutaen til morselskapet og presentasjonsvalutaen til konsernet.

b) Transaksjoner og balanseposter

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til den funksjonelle valutaen til transaksjonskurs. Alle pengeposter i utenlandsk valuta er omregnet til kursen på balansetidspunktet. Realisert valutagevinst eller –tap ved oppgjør og omregning av pengeposter i utenlandsk valuta til kursen på balansedagen resultatføres.

Valutagevinster og –tap knyttet til lån, kontanter og kontantekvivalenter presenteres (netto) som finansinntekter eller finanskostnader. Andre valutagevinster og –tap presenteres på linjen for andre (tap)/gevinster – netto.

Valutavirkningen på ikke-pengeposter (både eiendeler og forpliktelser) inngår som del av vurderingen av virkelig verdi. Valutadifferanser på ikke-pengeposter, slik som aksjer til virkelig verdi over resultatet, resultatføres som en del av samlet gevinst og tap. Valutadifferanser på aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg, inkluderes i verdiendringen som føres mot utvidet resultat.

c) Konsernselskaper

Resultatregnskap og balanse for konsernselskaper med funksjonell valuta forskjellig fra presentasjonsvalutaen regnes om på følgende måte:

- a) Balansen, inkludert goodwill og merverdier ved oppkjøp, er omregnet til balansedagens kurs.
- b) Inntekter og kostnader omregnes til norske kroner ved å benytte gjennomsnittskurs.
- c) Omregningsdifferanser føres mot utvidet resultat og spesifiseres separat i egenkapitalen.

2.5 Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er balanseført til anskaffelseskost, med fradrag for akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmiddelet, herunder direkte henførbare lånekostnader. Påfølgende utgifter legges til driftsmidlenes balanseførte verdi eller balanseføres separat når det er sannsynlig at framtidige økonomiske fordeler tilknyttet utgiften vil tilflyte konsernet, og utgiften kan måles pålitelig. Balanseført beløp knyttet til utskiftede deler resultatføres. Øvrige reparasjons- og vedlikeholdskostnader føres over resultatet i den perioden utgiftene pådras.

Tomter avskrives ikke. Andre driftsmidler avskrives lineært, slik at driftsmidlenes anskaffelseskost, avskrives til restverdi over forventet utnyttbar levetid, som er:

Kraftanlegg	20 - 50 år
Annen fornybar energianlegg	10 - 50 år
Nettanlegg	14 - 50 år
Fiber, teknisk utstyr løsøre	3 - 30 år
Annen eiendom	20 - 50 år

Driftsmidlenes utnyttbare levetid, samt restverdi, vurderes på hver balansedag og endres hvis nødvendig. Når balanseført verdi på et driftsmiddel er høyere enn estimert gjenvinnbart beløp, skrives verdien ned til gjenvinnbart beløp (note 2.7).

Gevinst og tap ved avgang driftsmidler resultatføres under andre (tap)/gevinster - netto og utgjør forskjellen mellom salgspris og balanseført verdi.

2.6 Immaterielle eiendeler

a) Vannfall

Vannfallsrettigheter er balanseført til historisk anskaffelseskost. Vannfallsrettigheter er vurdert å være en tidsbegrenset eiendel der det ikke foreligger hjemfallsrett, og avskrives ikke.

b) Goodwill

Goodwill er forskjellen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av konsernets andel av netto identifiserbare eiendeler i virksomheten på oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskap er klassifisert som immateriell eiendel. Goodwill testes årlig for verdifall og balanseføres til anskaffelseskost med fradrag av nedskrivninger. Nedskrivning på goodwill reverseres ikke. Gevinst eller tap ved salg av en virksomhet inkluderer balanseført verdi av goodwill tilhørende den solgte virksomheten.

For etterfølgende vurdering av behov for nedskrivning blir goodwill allokert til de kontantgenererende enheter som forventes å få fordeler av oppkjøpet.

c) Kundeporteføljer

Kundeporteføljer balanseføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Kundeporteføljene har begrenset utnyttbar levetid og føres til anskaffelseskost med fradrag for akkumulerte avskrivninger. Avskrivning foretas lineært over forventet gjennomsnittlig avtaleperiode.

2.7 Verdifall på ikke-finansielle eiendeler

Goodwill og immaterielle eiendeler med ubestemt utnyttbar levetid avskrives ikke, men testes årlig for verdifall. Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som avskrives, vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at framtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi. Forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp resultatføres som nedskrivning. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av bruksverdi og virkelig verdi med fradrag av salgskostnader. Ved vurdering av verdifall grupperes eiendelene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige kontantstrømmer (kontantgenererende enheter). Ved hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger på ikke-finansielle eiendeler (unntatt goodwill).

2.8 Anleggsmidler (eller avhendingsgrupper) holdt for salg

Anleggsmidler (eller avhendingsgrupper) blir klassifisert som holdt for salg når balanseført beløp i hovedsak vil bli realisert ved en salgstransaksjon og et salg er vurdert som svært sannsynlig. Måling skjer til det laveste av balanseført verdi og virkelig verdi fratrukket salgsutgifter.

2.9 Finansielle eiendeler

Konsernet klassifiserer finansielle eiendeler i følgende kategorier: a) til virkelig verdi over resultatet, b) utlån og fordringer og c) finansielle eiendeler tilgjengelige for salg. Klassifiseringen avhenger av hensikten med eiendelen og foretas ved anskaffelse.

a) Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Denne kategorien har to underkategorier: i) finansielle eiendeler holdt for handelsformål, og ii) finansielle eiendeler som ledelsen initielt har valgt å klassifisere til virkelig verdi over resultatet. Derivater klassifiseres som holdt for handelsformål, med mindre de er en del av en regnskapsmessig sikringsrelasjon. Finansielle eiendeler som føres til virkelig verdi over resultatet, regnskapsføres ved anskaffelsen til virkelig verdi, og transaksjonskostnader resultatføres. Gevinst eller tap fra endringer i virkelig verdi av eiendeler klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, inkludert renteinntekt og utbytte, medtas i resultatregnskapet under andre (tap)/gevinster – netto i den perioden de oppstår. Eiendeler i denne kategorien klassifiseres som omløpsmidler hvis de holdes for handelsformål, eller hvis de forventes å bli realisert innen 12 måneder etter balansedagen.

b) Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er ikke-derivate finansielle eiendeler med faste eller bestembare betalinger som ikke omsettes i et aktivt marked. Utlån og fordringer måles ved første gangs innregning til virkelig verdi tillagt direkte henførbare transaksjonskostnader. For senere perioder måles utlån og fordringer til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. De klassifiseres som omløpsmidler med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. Utlån og fordringer klassifiseres som kundefordringer og andre fordringer i balansen, samt kontanter og kontantekvivalenter (se note 2.12 og 2.13).

c) Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er ikke-derivate finansielle eiendeler som man velger å plassere i denne kategorien, eller som ikke tilhører noen annen kategori. Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg balanseføres første gang til virkelig verdi pluss transaksjonskostnader. For etterfølgende perioder måles eiendelene til virkelig verdi. De klassifiseres som anleggsmidler så sant ikke investeringen forfaller eller ledelsen har til hensikt å selge investeringen innen 12 måneder fra balansedagen. Salg og nedskrivning av konsernets verdipapirer klassifisert som tilgjengelig for salg har medført en omklassifisering av samlet verdiregulering på 192 millioner kroner fra utvidet resultat til driftsresultat i 2011.

d) Verdifall på finansielle eiendeler

På balansedagen vurderes det hvorvidt det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi. For aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg vil et betydelig eller langvarig fall i virkelig verdi under anskaffelseskost være en indikator på at aksjen er verdiforringet. Dersom slike objektive indikatorer foreligger, og verdireduksjoner tidligere har vært ført mot utvidet resultat, skal det kumulative tapet som er innregnet i utvidet resultat omklassifiseres til det konsoliderte resultatregnskapet. Beløpet måles som differansen mellom anskaffelseskost og dagens virkelige verdi, med fradrag for tap ved verdifall som tidligere er resultatført. Verdiforringelse på aksjer og tilsvarende instrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg ført i resultatregnskapet reverseres ikke gjennom resultatregnskapet. Når

verdipapirer klassifisert som tilgjengelig for salg selges eller nedskrives, omklassifiseres samlet verdiregulering som er ført i utvidet resultat over resultatet.

2.10 Derivater og sikring

Derivater balanseføres til virkelig verdi på det tidspunkt derivatkontrakten inngås, og deretter løpende til virkelig verdi. Endringer i virkelig verdi på derivater regnskapsføres som andre (tap)/gevinster – netto.

Hafslund vil anvende sikringsbokføring fra 1. januar 2012. Formålet med sikringen er å redusere variabilitet i kontantstrømmer knyttet til salg av fysisk kraft i Østfold/Akershus.

Konsesjonskraft

Hafslund har avtaler om levering av konsesjonskraft til kommuner til myndighetsbestemte priser. Konsesjonskraft skal i utgangspunktet sikre kommunene elektrisk kraft til en rimelig pris. For enkelte konsesjonskraftavtaler er det inngått avtaler om finansielt oppgjør. Leveransen av konsesjonskraft er å anse som en lovmessig plikt, og inntektsføres løpende i henhold til fastsatt konsesjonskraftpris.

2.11 Varer

Varer vurderes til det laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi. Anskaffelseskost tilordnes ved bruk av først-inn, først-ut-metoden (FIFO).

2.12 Kundefordringer

Kundefordringer måles ved første gangs balanseføring til virkelig verdi. Ved etterfølgende måling vurderes kundefordringer til amortisert kost ved bruk av effektiv rente, fratrukket avsetning for inntruffet tap.

2.13 Betalingsmidler

Betalingsmidler består av kontanter, bankinnskudd, andre kortsiktige, lett omsettelige investeringer med maksimum tre måneders opprinnelig løpetid og trekk på kassekreditt. I balansen er kassekreditt inkludert i lån under kortsiktig gjeld.

2.14 Aksjekapital og overkurs

Ordinære aksjer klassifiseres som egenkapital. Utgifter som knyttes direkte til utstedelse av nye aksjer eller opsjoner, føres som reduksjon av mottatt vederlag i egenkapitalen. Ved kjøp av egne aksjer føres vederlaget, inkludert eventuelle transaksjonskostnader fratrukket skatt, til reduksjon i egenkapitalen (tilordnet morselskapets aksjonærer) inntil aksjene blir annullert, utstedt på nytt eller solgt. Dersom egne aksjer senere blir solgt eller utstedt på nytt, føres vederlaget, fratrukket direkte transaksjonskostnader og tilknyttete skattevirkninger, som økning av egenkapital tilordnet morselskapets aksjonærer.

2.15 Leverandørgjeld

Leverandørgjeld måles til virkelig verdi ved første gangs balanseføring. Ved etterfølgende måling vurderes leverandørgjeld til amortisert kost ved bruk av effektiv rente.

2.16 Lån

Lån måles, styres og følges opp basert på virkelig verdi i henhold til interne risikostyringsprosedyrer, og endring i virkelig verdi kommuniseres i den interne ledelsesrapporteringen. Inntil 31.12.2009 ble disse lånene regnskapsført til virkelig verdi over resultatet i henhold til Fair value option (FVO), og vil fortsette å bli regnskapsført på samme måte til de blir innfridd. Disse lånene blir regnskapsført til virkelig verdi når utbetaling av lånet fant sted, og transaksjonskostnader ble utgiftsført direkte. For lån med anskaffelsestidspunkt etter 1.1.2010 velger Hafslund å ikke benytte seg av FVO, og disse lånene regnskapsføres til amortisert kost. Lån klassifiseres som kortsiktig gjeld med mindre det foreligger en ubetinget rett til å utsette betaling av gjelden i mer enn 12 måneder fra balansedato.

2.17 Skatt

Skattekostnaden består av betalbar skatt og endring utsatt skatt. Skatt blir resultatført, bortsett fra når den relaterer seg til poster som er ført mot utvidet resultat eller direkte mot egenkapitalen. I slike tilfeller, føres også skatten mot utvidet resultat eller direkte mot egenkapitalen. Skattekostnaden beregnes i samsvar med de skattesatser, skattelover og -regler som er vedtatt på balansedagen. Ledelsen vurderer løpende de standpunkter som er hevdet i selvangivelsene der gjeldende skattelover er gjenstand for fortolkning. Basert på ledelsens vurdering, foretas avsetninger til forventede skattebetalinger der dette anses nødvendig. Det er beregnet utsatt skatt på alle midlertidige forskjeller mellom skattemessige og konsoliderte regnskapsmessige verdier på eiendeler og gjeld. Dersom konsernet deltar i en transaksjon om kjøp av en eiendel eller gjeld som ikke er en del av en foretaksintegrasjon og som på transaksjonstidspunktet verken påvirker regnskapsmessig eller skattemessig resultat, regnskapsføres ikke utsatt skatt på transaksjonstidspunktet. Utsatt skattefordel balanseføres i den grad

skattemessig resultat, regnskapsføres ikke utsatt skatt på transaksjonstidspunktet. Utsatt skattefordel reverseres i den grad det er sannsynlig at framtidig skattbar inntekt vil foreligge, og at de skattereduserende midlertidige forskjellene kan fratrekkes i denne inntekten.

Utsatt skatt beregnes på midlertidige forskjeller fra investeringer i datterselskaper og tilknyttete selskaper, bortsett fra når konsernet har kontroll over tidspunktet for reversering av de midlertidige forskjellene, og det er sannsynlig at de ikke vil bli reversert i overskuelig framtid. Utsatt skattefordel og utsatt skatt motregnes dersom det er en juridisk håndhevbar rett til å motregne eiendeler ved betalbar skatt mot forpliktelser ved betalbar skatt.

Beskatning av kraftproduksjonsvirksomheten

Kraftproduksjonsvirksomheten er underlagt de særskilte reglene for beskatning av kraftforetak. Utover alminnelig inntektsskatt og eiendomsskatt belastes kraftproduksjonsvirksomheten med naturressursskatt og grunnrenteskatt.

Naturressursskatt er en overskuddsuavhengig skatt som beregnes på grunnlag av det enkelte kraftverkets gjennomsnittlige kraftproduksjon de siste sju årene. Skattesatsen er satt til 1,3 øre per kWh. Naturressursskatten kan avregnes mot alminnelig inntektsskatt, og ikke utliknet naturressursskatt kan framføres tillagt renter. Ikke utliknet naturressursskatt klassifiseres som en rentebærende fordring.

Grunnrenteskatten utgjør 30 prosent av kraftstasjonenes normerte resultat utover beregnet friinntekt. Negativ grunnrenteinntekt kan framføres mot senere positiv grunnrenteinntekt inkludert renter. Negativ grunnrenteinntekt inngår som en del av grunnlaget for beregning av utsatt skatt/skattefordel i grunnrentebeskatningen sammen med utsatt skatt/skattefordel knyttet til midlertidige forskjeller vedrørende driftsmidler i kraftproduksjonen.

Kraftproduksjonsvirksomheten belastes også med eiendomsskatt som utgjør inntil 0,7 prosent av beregnet takstverdi. Alminnelig inntektsskatt og grunnrenteskatt resultatføres som ordinære skatter. Eiendomsskatt resultatføres som en driftskostnad.

2.18 Pensjonsforpliktelser, bonusordninger og andre kompensasjonsordninger overfor ansatte

a) Pensjonsforpliktelser

Selskapene i konsernet har ulike pensjonsordninger. Konsernet har både ytelsesplaner og innskuddsplaner.

Ytelsesplan

En ytelsesplan er en pensjonsordning som definerer den pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering, og som er finansiert gjennom innbetalinger til forsikringselskaper eller pensjonskasser. Pensjonsutbetalingen er normalt avhengig av en eller flere faktorer slik som alder, antall år i selskapet og lønn. Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de definerte ytelsene på balansedatoen minus virkelig verdi av pensjonsmidlene, justert for ikke resultatførte estimatavvik og ikke resultatførte kostnader knyttet til tidligere perioders pensjonsopptjening. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av en lineær opp-tjeningsmetode. Nåverdien av de definerte ytelsene bestemmes ved å diskontere estimerte framtidige utbetalinger med en diskonteringsrente med utgangspunkt i renten på norske statsobligasjoner med 10 års løpetid. Gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsstid for medlemmene av ytelsesplanene er beregnet til cirka 16 år.

Estimatavvik som skyldes ny informasjon eller endringer i de aktuarmessige forutsetningene utover det største av 10 prosent av verdien av pensjonsmidlene eller 10 prosent av pensjonsforpliktelsene, blir ført i resultatregnskapet over en periode som tilsvarende arbeidstakernes forventede gjennomsnittlige resterende ansettelsesperiode. Endringer i pensjonsplanens ytelser kostnadsføres eller inntektsføres løpende i resultatregnskapet, med mindre rettighetene etter den nye pensjonsplanen er betinget av at arbeidstakeren blir værende i tjeneste i en spesifisert tidsperiode (opptjeningsperioden). I dette tilfellet amortiseres kostnaden knyttet til endret ytelse lineært over opptjeningsperioden.

Innskuddsplan

En innskuddsplan er en pensjonsordning hvor konsernet betaler faste bidrag til en separat juridisk enhet. Konsernet har ingen juridisk eller annen forpliktelse til å betale ytterligere bidrag hvis enheten ikke har nok midler til å betale alle ansatte ytelser knyttet til opptjening i inneværende og tidligere perioder. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad når de forfaller.

b) Bonusordninger

Konsernet regnskapsfører en forpliktelse og en kostnad ved tildeling av egne aksjer til ansatte. Kostnadsføring foretas lineært over opptjeningsperioden og presenteres som lønnskostnader. Verdien måles til aksjens markedsverdi på tildelingstidspunktet. Ved kostnadsføring regnskapsføres en tilsvarende økning av annen innskutt egenkapital.

c) Sluttvederlag

Sluttvederlag blir betalt når ansettelsesforholdet avsluttes før det normale tidspunktet for pensjonering, eller når en ansatt frivillig aksepterer å slutte mot et slikt vederlag. Konsernet regnskapsfører sluttvederlag når det beviselig er forpliktet til enten å avslutte arbeidsforholdet til en eller flere ansatte i henhold til en formell, detaljert plan som ikke kan trekkes tilbake, eller til å gi sluttvederlag som følge av et tilbud som er gitt for å oppfordre til frivillig avgang. Sluttvederlag som forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen, diskonteres til nåverdi.

2.19 Avsetninger

Konsernet regnskapsfører avsetninger når det eksisterer en plikt som følge av tidligere hendelser, det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen vil komme til oppgjør ved en overføring av økonomiske ressurser, og forpliktelsens størrelse kan estimeres med tilstrekkelig grad av pålitelighet.

I tilfeller hvor det foreligger flere forpliktelser av samme natur, fastsettes sannsynligheten for at forpliktelsen vil komme til oppgjør ved å vurdere gruppen under ett. Avsetning for gruppen regnskapsføres selv om sannsynligheten for oppgjør knyttet til gruppens enkeltelementer kan være lav.

Avsetninger måles til nåverdien av forventete utbetalinger for å innfri forpliktelsen. Det benyttes en diskonteringsrate før skatt som reflekterer nåværende markedssituasjon og risiko spesifikk for forpliktelsen. Økningen i forpliktelsen som følge av endret tidsverdi føres som finanskostnad.

2.20 Inntektsføring

a) inntektsføring generelt

Inntektsføring ved salg av varer og tjenester skjer ved opptjening. Opptjening ved varesalg skjer i det hoveddelen av risiko og kontroll over varen overføres til kjøper. Inntekter ved salg av varer og tjenester vurderes til virkelig verdi av vederlaget, netto etter fradrag for merverdiavgift og rabatter. Konserninternt salg elimineres.

b) Salg av kraft

Salg av kraft resultatføres på tidspunkt for levering til kunden. Realiserte inntekter fra fysisk og finansiell handel i kraftkontrakter presenteres som salgsinntekter.

c) Nettleie

Nettvirksomhet er underlagt inntektsrammeregulering fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). Tillatt inntekt består av inntektsramme fastsatt av regulator (NVE) tillagt overføringskostnader, påslag Enova og eiendomsskatt samt fratrukket avbruddskostnader. Mer-/mindreinntekt, som er forskjellen mellom inntektsført nettleie og tillatt inntekt defineres som regulatorisk gjeld/eiendel som ikke kvalifiserer til balanseføring. Inntektsført beløp det enkelte år tilsvarer periodens leverte volum avregnet til den til enhver tid fastsatte tariff. Resultatet for 2011 er påvirket av en merinntekt på 212 millioner kroner mot en mindreinntekt på 203 millioner kroner i 2010. Akkumulert merinntekt på 155 millioner kroner ved utgangen av 2011 tilfredsstiller ikke definisjon av forpliktelse i det konseptuelle rammeverket og er derfor ikke balanseført.

d) Inntekt fra utbytte

Utbytteinntekter resultatføres når rett til å motta betaling oppstår.

2.21 Leieavtaler

Leieavtaler der en vesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap fortsatt ligger hos utleier, klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leiebetaling ved operasjonelle avtaler (med fradrag for eventuelle økonomiske incentiver fra utleier) kostnadsføres lineært over leieperioden.

Konsernet leier noen varige driftsmidler. Leieavtaler knyttet til varige driftsmidler hvor konsernet i hovedsak innehar all risiko og avkastning knyttet til eierskapet, blir klassifisert som finansielle leieavtaler. Finansielle leieavtaler blir ved leieperiodens begynnelse regnskapsført til det laveste av driftsmiddelets virkelige verdi og minsteleiens nåverdi. Hver leiebetaling blir fordelt mellom forpliktelsen og finanskostnader for å oppnå en konstant periodisk rente på forpliktelsens gjestående saldo. Den korresponderende leieforpliktelsen (med fradrag for finanskostnader) blir inkludert i annen langsiktig gjeld. Renteelementet i finanskostnaden kostnadsføres over leieperioden for å oppnå en konstant periodisk rente på forpliktelsens gjenværende saldo for hver periode. Varige driftsmidler som er finansielt leaset, blir avskrevet over den korteste av perioden for eiendelens utnyttbare levetid og leieavtalens løpetid.

2.22 Utbytte

Utbytteutbetalinger til morselskapets aksjonærer klassifiseres som gjeld fra det tidspunkt utbyttet er fastsatt av generalforsamlingen.

> Note 3 Finansiell risikostyring

Konsernets virksomhet innebærer eksponering mot en rekke ulike risikofaktorer. Hafslund har en naturlig eksponering mot finansiell risiko i tilknytning til kraftmarkedet, og er i tillegg eksponert for valutarisiko, renterisiko, likviditetsrisiko og kredittisiko. Konsernet benytter finansielle derivater for å sikre seg økonomisk mot visse finansielle risikoer. Risikostyringen skal støtte opp under verdiskapingen og sikre en fortsatt solid finansiell plattform. Rammer og styringsmål for risikostyringen er gitt ved styregodkjente overordnede retningslinjer samt tilhørende risikomandater. Risikoansvar tilligger som hovedprinsipp den operasjonelle ledelsen i den enkelte enhet. For finansielle risikofaktorer som kraftprisisiko, renterisiko og valutarisiko som har store likhetstrekk på tvers av forretningsområdene, er risikostyringen likevel i betydelig grad sentralisert.

a) Kraftpris og volumrisiko

Flere av konsernets resultatenheter er eksponert for risiko knyttet til kraftmarkedet. Den naturlige markedseksponeringen kommer hovedsakelig som følge av eierskap i kraftproduksjon, nettvirksomhet og strømsalg til kunder. For fjernvarmevirksomheten er det også en risiko ved at pris settes ut fra kundens alternativkostnad til oppvarming (elektrisitet). Det samme gjelder energigjenvinningsanleggene i Hafslund Miljøenergi AS, hvor prisme mekanismer i salgskontraktene gjør at inntektene i større eller mindre grad avhenger av kraftprisen. I tillegg foretar Hafslund aktiv posisjonstaking i kraftmarkedet gjennom konsernets tradingavdeling. Krafthandelsfunksjonen i konsernet utfører alle handler i markedet. Risikostyringen for krafthandel er basert på styregodkjente strategier for forvaltning av krafthandelsrelatert risiko i Hafslund som i hovedsak har en strategi om spoteksponering med noen grad av fremtidig prissikring i terminmarkedet. Utviklingen i kraftpriser vil sammen med faktorer som påvirker produksjonsvolum, i første rekke værforhold, være av vesentlig betydning for resultatene til produksjonsvirksomheten. For strømsalgsvirksomheten er risikostyringen rettet inn mot å redusere svingninger i marginen.

Som operasjonelt risikostyringsmål i forhold til kraftprisisiko benytter Hafslund Value at Risk. Daglig Value at Risk (DVaR)-rapporter distribueres daglig til konsernets ledelse, og et sammendrag av rapportene inngår i konsernets månedlige ledelsesrapportering. Per 31. desember 2011 var DVaR for Hafslunds samlede kraftportefølje 49 millioner kroner (2010: 105 millioner kroner). Størsteparten av risikoen henføres til risiko for prisfall for framtidig produksjonsportefølje i kraftproduksjonsvirksomheten. I forhold til nevnte produksjonsportefølje har det vært et behov for å fastsette en tidsavgrensningshorisont for risikostyring. Denne er satt til inneværende år pluss to år. For å oppnå den ønskete risikoreducerende effekt for kraftporteføljene benyttes standardiserte derivatprodukter som futures, forwards og CFD, samt opsjoner. Sikringshandel gjøres i hovedsak mot, eller clears hos den nordiske elbørsen Nasdaq OMX Commodities.

b) Pellets og flisrisiko

Konsernet har gjennom Biowood Norway AS eksponering knyttet til innkjøp av flis og salg av ferdigvaren pellets. Herunder valutarisiko gjennom krysset EUR/USD og fraktrisiko. Utover dette kommer volumrisiko forbundet med usikkerhet knyttet til kapasiteten i produksjonslinjen.

c) Valutarisiko

Hafslund har gjeld i fremmed valuta, samt virksomheter som gjennomfører transaksjoner som er eksponert for svingninger i valutakurs. Dette gjelder i særdeleshet handel med kraft og kraftderivater i Euro og SEK, samt handel med pellets og flis i henholdsvis EUR og USD. Konsernets finansavdeling er på vegne av de operative enhetene ansvarlig for å styre den samlede valutaeksponering til konsernet, og utfører alle transaksjoner ut mot markedet. Motgående posisjoner nettes til en viss grad internt mellom selskap. For å redusere valutarisiko benyttes hovedsakelig valutaterminer og i noen tilfeller valutaopsjoner. Ved låneopptak i utenlandsk valuta sikres hovedstol og basisrente med basiswap på opptrekktidspunktet. Valutaderivater regnskapsføres til virkelig verdi.

Dersom alle andre faktorer var konstante, og NOK endrer seg mot SEK og Euro med 7,5 prosent ville dette gi en resultat effekt etter skatt som følge av verdiendring på Hafslunds portefølje av valutaderivater på +/- 4 millioner kroner per 31. desember 2011 (2010: +/- 10 millioner kroner). Sannsynligheten for en resultatmessig negativ kursendring på mer enn 7,5 prosent i løpet av et år er estimert til mindre enn 10 prosent basert på historiske data og forutsetning om framtidig normalfordeling. Derivatkontrakter i Euro og SEK er blant annet inngått med formål å sikre framtidige valutaposisjoner tilknyttet kraftderivater som strømsalgsvirksomheten holder for sikringsformål, samt redusere valutarisiko tilknyttet framtidig eurokontantstrøm fra salg av kraftproduksjon.

d) Renterisiko

Hafslunds driftsinntekter og kontantstrøm fra operasjonell virksomhet er for en stor del uavhengig av renteendringer. Unntaket

er nettvirksomheten der fastsettelsen av inntektsrammen inneholder et vesentlig renteelement. I gjeldende økonomiske regulering for nettselskapene er avkastningskravet på nettkapitalen knyttet opp mot årsgjennomsnittet av fem års statsobligasjonsrente. Konsernet er i tillegg eksponert for renterisiko i forhold til rentebærende gjeld. For lån med flytende rente vil renteendringer påvirke selskapets kontantstrøm. For selskapets lån med opptakstidspunkt før 31. desember 2009 vil renteendringer, inkludert endringer i kredittspread, påvirke virkelig verdi av lånene. Gjennom 2011 har endring i kredittspread isolert sett medført en reduksjon i låneporteføljens virkelige verdi på 20 millioner kroner (2010: 49 millioner kroner). Kredittspread påvirkes av løpetid, likviditet og risiko. De største bankene publiserer estimat for Hafslunds kredittspread for lån med ulike løpetider, basert på observerte priser i obligasjonsmarkedet. Ved beregning av endring i virkelig verdi på låneporteføljen som følge av endring i Hafslunds kredittspread brukes det en interpolert gjennomsnittlig endring i kredittspread for en durasjon tilsvarende durasjonen på Hafslunds lån og rentederivater.

Hafslund har en blanding av fast- og flytende rentelån i sin låneportefølje. Rentederivater benyttes for å redusere svingninger i kontantstrøm knyttet til finanskostnader. Gjennom rammer for renterisiko har styret besluttet at andelen fastrente for låneporteføljen skal ligge mellom 30 og 60 prosent. Per 31. desember 2011 utgjorde andelen flytende rente cirka 53 prosent (2010: 67 prosent). For å simulere følsomheten for kraftige rentesvingninger har porteføljen av lån og rentederivater per 31. desember 2011 blitt testet mot et skift på +/- 1,5 prosent over hele yield-kurven. Med bakgrunn i historiske data vil man med cirka 90 prosents sannsynlighet ikke oppleve større renteendring enn dette i løpet av et år. Et slikt skift ville medføre en endring i konsernets årlige finanskostnader (justert for skatteeffekt) på 170 millioner kroner (2010: +/- 131 millioner kroner). Dette inkluderer både endringer i rentekostnader som følge av endret flytende rente, endringer i virkelig verdi på fastrentelån og endringer i virkelig verdi på rentederivater. Fordi inntektsrammen for nettvirksomheten også varierer med svingninger i renten, ville samlet effekt av renteendring på resultat før skatt være lavere.

e) Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko oppstår dersom det ikke er samsvar mellom kontantstrømmen fra virksomheten og finansielle forpliktelser. Kontantstrømmen fra krafthandelsvirksomheten vil variere blant annet i forhold til prisnivået i markedet. Konsernet har derfor etablert langsiktige, kommitterte trekkrettigheter for å sikre tilgjengelig likviditet også i perioder hvor det kan være vanskelig å oppnå finansiering i markedene. Ubenyttete trekkrettigheter per 31. desember 2011 utgjorde 4,4 milliarder kroner (2010: 3,7 milliarder kroner).

f) Kredittrisiko

Hovedtyngden av konsernets debitorer er privatpersoner som kjøper strøm eller fjernvarme. I forbindelse med salget av Hafslund Fibernett AS til PE-fondet EQT ble det ytt en selgerkreditt pålydende 310 millioner kroner over sju år per 21. desember 2010. Hafslund har foruten dette ingen vesentlig konsentrasjon av kredittrisiko. Oppfølging og innkreving av kundefordringer er sentralisert i en egen resultatenheter i konsernet (Hafslund Fakturaservice). Motpartsrisiko i forhold til krafthandelsvirksomheten minimeres gjennom at man hovedsakelig bruker standardiserte kontrakter som cleares mot Nasdaq OMX Commodities. Risikomandat for rente og valuta, som er forankret i styrevedtak, inneholder retningslinjer for kredittverdighet for institusjonelle motparter.

Hovedtyngden av forfalte kundefordringer per 31. desember 2011 ligger i forretningsområdet Marked, og gjelder i all hovedsak fordringer mot private strømkunder. Det er avsatt 49 millioner kroner til dekning av tap på denne fordringsmassen (2010: 37 millioner kroner). Økningen skyldes en særskilt avsetning på 15 millioner knyttet til et utestående krav på 25 millioner kroner. Kundefordringene eldre enn 30 dager etter forfall, var på 134 millioner kroner (2010: 109 millioner kroner). Ubetalte kundefordringer, ikke forfalt med mer enn 30 dager var på 123 millioner kroner (2010: 61 millioner kroner).

Kundefordringer per 31. desember fordeler seg som følger i antall dager etter forfall:

Millioner kroner						
2011	Ikke forfalt	0-60 dager	60-90 dager	90-120 dager	>120 dager	Sum
Kundefordringer	525	137	35	27	87	811
2010						
Kundefordringer	749	198	32	21	92	1092

Forfallsanalyse for finansielle poster:

Millioner kroner						
2011	0-6 mnd	6-12 mnd	1-3 år	3-5 år	>5 år	Sum
Rentederivater	(1)	(1)	(26)	(19)	12	(34)
Valutaderivater	(5)	2	4			1
Kraftderivater	(44)	(3)	11	8		(27)
Lån	(1 006)	(796)	(3 115)	(2 836)	(3 096)	(10 849)
Låneporteføljens	(1 056)	(798)	(3 100)	(2 828)	(3 084)	(10 866)

Leverandørgjeld	(401)					(401)
Sum	(1 537)	(797)	(3 126)	(2 847)	(3 084)	(11 390)

2010	0-6 mnd	6-12 mnd	1-3 år	3-5 år	>5 år	Sum
Rentederivater		(4)	(28)	(5)	2	(35)
Valutaderivater	4	2	3		(3)	6
Kraftderivater	58	10	22	13		103
Lån	(3 518)	(328)	(2 435)	(3 546)	(3 832)	(13 659)
Leverandørgjeld	(464)					(464)
Sum	(3 920)	(320)	(2 438)	(3 538)	(3 833)	(14 049)

Kapitalforvaltning

Konsernet overvåker kapitalforvaltningen med utgangspunkt i utviklingen i egenkapitalandelen, netto rentebærende gjeld og kontantstrøm fra driften. Ved utgangen av 2011 var egenkapitalandelen 33 prosent. Hafslund har langsiktig finansiering som sikrer handlefrihet også i perioder hvor det er vanskelig å få finansiering i markedene. Ved utgangen av 2011 hadde konsernet ubenyttete trekkrettigheter som er tilstrekkelige til å dekke konsernets refinansieringsbehov de neste 12 måneder.

Millioner kroner	2011	2010
Totale lån	10 849	13 659
Kontanter, kontantekvivalenter og rentebærende fordringer	(1 528)	(592)
Netto rentebærende gjeld	9 321	13 067
Driftsresultat før avskrivninger	1 145	1 922
Egenkapital	8 131	10 464
Egenkapitalandel %	33 %	35 %
Totalkapital	24 666	29 595

Vurdering av virkelig verdi

Finansielle instrumenter

Porteføljen av eiendeler til virkelig verdi over resultatet omfatter sju investeringsobjekter (ventureporteføljen) som ikke er notert på børs eller OTC-liste. Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked bestemmes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument er observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2.

Dersom en eller flere vesentlige data ikke er basert på observerbare markedsdata, er instrumentet inkludert i nivå 3. Se note 10.

Kundefordringer og andre fordringer

For kundefordringer og andre kortsiktige fordringer er pålydende verdi justert for avsetninger ansett som en rimelig tilnærming til virkelig verdi.

Rente, valuta og kraftderivater

Virkelig verdi av rentebytteavtaler beregnes som nåverdi av estimerte, framtidige kontantstrømmer, basert på noterte swaprenter per balansedagen. Virkelig verdi av forwardkontrakter i utenlandsk valuta beregnes ved å benytte kursene i forwardmarkedet på balansedagen. Virkelig verdi av valutaopsjoner beregnes ved hjelp av opsjonspringsmodeller basert på noterte forwardkurser på balansedagen. Virkelig verdi for kraftderivater som handles på den nordiske kraftbørsen Nasdaq OMX Commodities (tidligere Nord Pool), er verdsatt i henhold til gjeldende priser på Nasdaq OMX Commodities (tidligere Nord Pool) på balansedagen. For kraftderivater som er handlet utenfor børs, estimeres verdi som nåverdi av framtidige kontantstrømmer, basert på forwardpriser fra Nasdaq OMX Commodities (tidligere Nord Pool) på balansedagen. For langsiktige kontrakter av vesentlig størrelse er kontantstrømmene neddiskontert.

Lån

Lån som er vurdert til virkelig verdi er beregnet ved å neddiskontere lånenes kontantstrømmer. Som diskonteringsrate er rentekurven for norske swaprenter tillagt Hafslunds kredittspreader benyttet.

Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld

For leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld anses balanseført verdi som en rimelig tilnærming til virkelig verdi.

[Last ned som dokument](#)

> Note 4 Regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger

Konsernet benytter estimater og gjør forutsetninger knyttet til framtiden. De regnskapsestimater som følger av dette vil per definisjon sjelden være fullt ut i samsvar med det endelige utfallet. Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og andre faktorer, inklusive forventninger om framtidige hendelser som anses å være sannsynlige under nåværende omstendigheter. Forskjellen som oppstår mellom estimater og virkelig verdi, regnskapsføres i den perioden de blir kjent, dersom de vedrører denne perioden. Dersom forskjellen vedrører både inneværende og framtidige perioder, regnskapsføres den fordelt på de aktuelle perioder.

Estimater og forutsetninger, hvor skjønnsmessige vurderinger har vesentlig effekt for balanseført verdi på eiendeler og gjeld i løpet av neste regnskapsår drøftes nedenfor:

Salg og distribusjon av strøm

Endelig avregning knyttet til salg og distribusjon av strøm avsluttes etter at årsregnskapet er avlagt for store deler av kundebasen innen nett- og strømsalgsvirksomhetene. Som grunnlag for estimering av inntektene tas det utgangspunkt i fysisk levert kraftvolum for perioden. Fysisk levert volum fordeles etter prognostisert forbruk per kundegruppe og prisplan. Det er en viss usikkerhet knyttet til volumavvik på fordelingen mellom de ulike segmentenes priser. Balanseførte opptjente inntekter per utgangen av 2011 er 504 millioner kroner. Totale inntekter knyttet til salg og distribusjon av strøm var i 2011 12 694 millioner kroner. Historisk har det vært avvik på opp til +/- 80 millioner kroner mellom estimerte inntekter og endelig fakturerte inntekter.

Estimert verdifall på goodwill og varige driftsmidler

Verdien på balanseførte eiendeler vil i stor grad være bygget på skjønn og estimater, spesielt gjelder det eiendeler som i utgangspunktet ikke blir avskrevet eller amortisert. I Hafslund-konsernet vil dette i hovedsak dreie seg om goodwill og vannfallsrettigheter med ubestemt levetid. Konsernet gjennomfører årlig tester for å vurdere verdifall på goodwill og varige driftsmidler, jf note 2.7. Gjenvinnbart beløp fra kontantgenererende enheter er fastsatt ved beregninger av bruksverdi. Dette er beregninger som krever bruk av estimater. Se note 8 for beskrivelse av verdifallstester.

Lån til virkelig verdi

Lån som er vurdert til virkelig verdi er beregnet ved å neddiskontere lånenes kontantstrømmer. Som diskonteringsrate er rentekurven for norske swaprenter pluss Hafslunds kredittspreader benyttet. Endringen i kredittspreader i løpet av 2011 utgjør isolert sett en reduksjon i låneporteføljens virkelige verdi på 20 millioner kroner.

Pensjoner

Nåverdien av pensjonsforpliktelsene avhenger av flere ulike faktorer som er bestemt av en rekke aktuariemessige forutsetninger. Forutsetningene som benyttes ved beregning av netto pensjonskostnad (inntekt) inkluderer diskonteringsrenten. Endringer i disse forutsetningene vil påvirke balanseført verdi av pensjonsforpliktelsene. Konsernet bestemmer egnet diskonteringsrente ved utgangen av hvert år. Dette er renten som skal brukes til å beregne nåverdien av framtidige estimerte utgående kontantstrømmer som kreves for å gjøre opp pensjonsforpliktelsene. Ved fastsettelse av egnet diskonteringsrente ser konsernet hen til renten på norske statsobligasjoner som har forfall tilnærmet likt den relaterte pensjonsforpliktelsen. En del andre pensjonsforutsetninger er delvis basert på markedsbetingelser. Endring i diskonteringsrente på 0,2 prosentpoeng medfører en endring på omtrent 4 prosent i brutto pensjonsforpliktelse. Tilleggsinformasjon er gitt i note 19.

Aksjeinvesteringer

Virkelig verdi på konsernets aksjeinvesteringer som ikke handles i et aktivt marked, fastsettes ved å benytte verdsettelsesteknikker. Konsernet vurderer og velger metoder og forutsetninger som så langt som mulig er basert på markedsforholdene på hver balansedag. Se note 10 for nærmere beskrivelse av verdsettelsen av aksjeinvesteringene.

Usikre forpliktelser

Ved vurdering av usikre forpliktelser må ledelsen utøve skjønnsmessige vurderinger for å fastsette hvorvidt det foreligger sannsynlighetsovervekt for at en hendelse skal medføre økonomiske forpliktelser for konsernet samt bestemme heste estimat

Samtidig noterer vi oss at en mindre del mindre prosentene forplikter for konsernet, samt bestemte besto journal for framtidige utbetalinger. Se note 26 for nærmere beskrivelse av usikre forpliktelser.

[Last ned som dokument](#)

> Note 5 Segmentinformasjon

Konsernledelsen utgjør konsernets øverste beslutningstaker. Hafslund rapporterer forretningsområder som driftssegmenter.

Hafslund har de siste årene hatt en tydeligere satsing på fornybar energi innen vannkraft og varme, samt videreutvikling av infrastruktur for energi og nordisk vekst innen strømsalg. Konsernet har foretatt organisatoriske endringer for å reflektere dette. Hafslunds virksomhet organiseres i forretningsområdene Kraftproduksjon, Varme, Nett og Marked. Forretningsområdene er beskrevet i kapitlet Forretningsområder i årsrapporten, hvor det også fremgår hvilke tjenester inntektene knytter seg til. De nye driftssegmentene legger til grunn endringer i konsernledelsens interne oppfølging av lønnsomhet og utvikling.

Segmentet Kraftproduksjon inkluderer konsernets krafthandel, som tidligere var presentert under Annen virksomhet. Forretningsområdet Varme består av fjernvarmevirksomheten samt to energigjennvinningsanlegg i Østfold, som tidligere var en del av forretningsområdet Varme og bioenergi. Marked består av det tidligere segmentet Strømsalg samt kunde- og fakturerings tjenester som tidligere inngikk i Annen virksomhet. Pellets virksomheten, tidligere presentert under Varme og bioenergi, inngår i Annen virksomhet.

Konsernledelsen vurderer segmentenes prestasjoner og lønnsomhet basert på driftsresultat og avkastning på engasjert kapital. Driftsresultatet i segmentinformasjon er identisk med det som presenteres i resultatoppstillingen for konsernet. Renteinntekter og -kostnader allokteres ikke til segmenter ettersom denne typen aktiviteter styres av en sentral finansavdeling som håndterer konsernets likviditetssituasjon. Transaksjoner mellom segmentene gjennomføres i henhold til armlengdeprinsippet.

Millioner kroner	Kraftproduksjon		Varme		Nett		Marked	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Brutto segmentsalg	1 024	1 220	1 120	1 259	4 202	4 804	7 275	8 289
Salg mellom segmenter	15	15	5	8	34	41	241	226
Salgsinntekter	1 009	1 206	1 115	1 251	4 167	4 763	7 034	8 063
Driftsresultat	724	958	102	163	469	532	277	442
Finanskostnader	(34)	(44)	(95)	(84)	(84)	(109)	3	0
Skattekostnad	(399)	(513)	(2)	(23)	(114)	(108)	(95)	(132)
Årsresultat	289	404	9	59	275	316	220	337
Avskrivninger driftsmidler	(45)	(43)	(157)	(151)	(514)	(546)	(9)	(9)
Nedskrivning driftsmidler								
Avskrivninger immaterielle eiendeler							(7)	(9)
Tap på fordringer			(6)		(37)	(41)	(17)	(13)
Engasjert kapital	4 464	4 395	5 464	5 280	9 257	9 668	1 215	3 391
Investeringer	62	171	463	518	444	485	107	166

Millioner kroner	Annen virksomhet		Elimineringer		Konsern	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Brutto segmentsalg	565	729	(481)	(472)	13 704	15 829
Salg mellom segmenter	186	182	(481)	(472)		
Salgsinntekter	379	547			13 704	15 829
Driftsresultat	(1 228)	(1 443)			343	652
Finanskostnader	(373)	(234)			(584)	(471)

Skattekostnad	153	202	(456)	(573)
Årsresultat	(1 491)	(1 508)	(698)	(392)
Avskrivninger driftsmidler	(67)	(104)	(793)	(853)
Nedskrivninger driftsmidler		(350)		(350)
Avskrivninger immaterielle eiendeler	(3)	(55)	(10)	(64)
Tap på fordringer	(14)	(3)	(74)	(57)
Engasjert kapital	519	4 293	20 918	27 028
Investeringer	139	362	1 215	1 702

Avstemming av engasjert kapital mot egenkapital (millioner kroner):

	2011	2010
Engasjert kapital	20 918	27 028
Betalbar skatt	(280)	(525)
Utsatt skatt	(3 186)	(2 971)
Lån	(10 849)	(13 659)
Betalingsmidler	870	211
Rentebærende fordringer	431	348
Annet	227	32
Egenkapital	8 131	10 464

Inntekter analysert etter kategori (millioner kroner):

	2011	2010
Salg av strøm	7 026	8 069
Kraftproduksjon	1 137	1 179
Fjernvarmesalg	977	1 138
Distribusjonsinntekter	3 913	4 496
Andre inntekter	651	947
Sum	13 704	15 829

Størstedelen av inntektene kommer fra energikunder lokalisert rundt Oslo, Akershus og Østfold, hvor også selskapets eiendeler er lokalisert. Inntekter fra konsernets strømselskaper i Sverige utgjør 823 millioner kroner, mens engasjert kapital i de svenske selskapene er 97 millioner kroner.

[Last ned til Excel](#)

> Note 6 Varige driftsmidler

Millioner kroner	Fiber, tekn.utstyr og løsøre	Kraftanlegg	Fjernvarme og andre fornybare energianlegg	Nett	Anlegg under utførelse	Annen eiendom	Sum
Balanseført verdi per 31. desember 2009	820	3 840	3 314	8 682	1 992	162	18 809

Regnskapsåret 2010

Balanseført verdi per 1. januar 2010	820	3 840	3 314	8 682	1 992	162	18 809
Driftsinvesteringer	49	47			1 366	9	1 471
Balanseførte lånekostnader					55		55
Overført fra anlegg under utførelse	316	(132)	909	433	(1 526)		0
Avhendet virksomhet	(550)				(24)		(574)
Avgang til bokført verdi							
Avskrivninger 2010	(191)	(43)	(151)	(465)		(4)	(854)
Nedskrivninger 2010	(50)				(300)		(350)
Balanseført verdi per 31. desember 2010	394	3 712	4 072	8 650	1 563	167	18 557

Per 31. desember 2010

Anskaffelseskost	1 765	6 825	4 674	13 422	1 876	202	28 764
Akkumulerte av- og nedskrivninger	(1 371)	(3 113)	(603)	(4 772)	(313)	(35)	(10 208)
Balanseført verdi per 31. desember 2010	394	3 712	4 072	8 650	1 563	167	18 557

Regnskapsåret 2011

Balanseført verdi per 1. januar 2011	394	3 712	4 072	8 650	1 563	167	18 557
Driftsinvesteringer	89				1 080		1 169
Balanseførte lånekostnader					38		38
Overført fra anlegg under utførelse	60	386	256	440	(1 142)		
Avhendet virksomhet							
Avgang til bokført verdi	(19)			(316)	(2)	(4)	(341)
Avskrivninger 2011	(148)	(45)	(151)	(446)		(3)	(793)
Nedskrivninger 2011							
Balanseført verdi per 31. desember 2011	376	4 053	4 177	8 328	1 539	160	18 632

Per 31. desember 2011

Anskaffelseskost	1 853	7 211	4 930	13 423	1 852	198	29 467
Akkumulerte avskrivninger	(1 334)	(3 158)	(754)	(5 095)	(13)	(38)	(10 836)
Akkumulerte nedskrivninger	(143)				(300)		(443)
Balanseført verdi per 31. desember 2011	376	4 053	4 177	8 328	1 539	160	18 632

Kapitaliseringssats lånekostnader					5%		
Avskrivningsprosent	3-33	2-5	2-10	2-7		0-5	

Konsernet balansefører lånekostnader med 38 millioner kroner i 2011 på eiendeler som kvalifiserer for det. Veid gjennomsnittlig lånerente for konsernet er benyttet.

Det vises til note 8 vedrørende gjennomførte verdifallstester.

Konsernet har per 31. desember 2011 samlede framtidige leieforpliktelser knyttet til kontorbygg og trafostasjoner på 1378 millioner kroner i nominelt beløp:

Millioner kroner

2012	122
2013	123
2014	125
2015	127
2016	130
2017 og senere	751
Samlete leieforpliktelser	1 378

Leiekontraktene er operasjonelle og har varierende betalingsterminer, prisreguleringsklausul og rett til forlengelse av leieforholdet. I 2011 ble det resultatført 120 millioner kroner i leie av kontorbygg og trafostasjoner.

[Last ned til Excel](#)

> Note 7 Immaterielle eiendeler

Millioner kroner	Kunde- porteføljer	Vannfalls- rettigheter	Sum	Goodwill	Sum immaterielle eiendeler
Balanseført verdi per 31. desember 2009	29	253	282	2 000	2 282
Regnskapsåret 2010					
Tilgang ved oppkjøp	13		13	148	161
Driftsinvesteringer	2		2	9	11
Avhendet virksomhet				(5)	(5)
Nedskrivninger				(50)	(50)
Avskrivninger	(10)		(10)		(10)
Balanseført verdi per 31. desember 2010	34	253	287	2 102	2 389
Per 31. desember 2010					
Anskaffelseskost	92	356	448	2 718	3 166
Akkumulerte avskrivninger	(58)	(103)	(161)	(518)	(679)
Akkumulerte nedskrivninger				(98)	(98)
Balanseført verdi per 31. desember 2010	34	253	287	2 102	2 389
Regnskapsåret 2011					
Driftsinvesteringer				7	7
Avgang				(5)	(5)
Avskrivninger	(10)		(10)		(10)
Balanseført verdi per 31. desember 2011	24	253	277	2 104	2 381
Per 31. desember 2011					
Anskaffelseskost	92	356	448	2 720	3 168
Akkumulerte avskrivninger	(68)	(103)	(171)	(518)	(689)
Akkumulerte nedskrivninger				(100)	(100)
Balanseført verdi per 31. desember 2011	24	253	277	2 104	2 381

Det vises til note 8 vedrørende gjennomførte verdifallstester.

[Last ned til Excel](#)

> Note 8 Verdifallstester

Hafslund-konsernet har betydelige eiendeler, både varige driftsmidler og immaterielle eiendeler, hvor balanseførte verdier baserer seg på estimater. Varige driftsmidler er balanseført til anskaffelseskost, og avskrives lineært til restverdi over forventet utnyttbar levetid. Varige driftsmidler knyttet til konsernets kraftproduksjon ble ved implementering av IFRS verdsatt til virkelig verdi. Restverdi og utnyttbar levetid estimeres. Goodwill har ingen direkte anskaffelseskost, men baseres på konsernets egne verdsettelsler i forbindelse med virksomhetsoppkjøp. Goodwill allokteres til konsernets kontantgenererende enheter. Immaterielle eiendeler med ubestemt levetid samt goodwill avskrives ikke. Disse eiendelene testes derfor årlig for verdifall.

Konsernet overvåker løpende indikasjoner på mulig verdifall. I tilfelle indikasjoner på mulig verdifall gjennomføres verdifallstester umiddelbart. Dersom verdifallstestene tilsier at de balanseførte verdiene ikke lenger kan forsvares foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. De gjennomførte verdifallstestene som årlig gjennomføres i 4. kvartal 2011 bekrefter at de balanseførte verdiene til de kontantgenererende enhetene forsvares. Tabellen nedenfor viser balanseførte verdier for fordelt på de enkelte kontantgenererende enhetene:

Millioner kroner Resultatenhet	Driftsmidler	Immaterielle eiendeler	Sum	Akkumulerte nedskrivninger	Diskonterings- rente før skatt	Terminalverdi år	Vekst terminalverdi
Kraftproduksjon	4 109	253	4 362		7,4%	2019	1,5%
Nett	8 837	266	9 103		5,7%	2043	1,5%
Varme	4 922	583	5 505		8%	2027	1%
Marked	124	1 230	1 354	93	8,4%	2017	1,5%
Pellets	278		278	300	10,4%	2017	1,5%
Annen virksomhet	362	49	411	148	9,6 % - 10,8 %	2017	1,5%
Sum	18 632	2 381	21 013	541			

I 2010 ble svake markedsforhold og redusert dekningsbidrag innen det europeiske pelletsmarkedet ansett som indikator på verdifall knyttet til konsernets pelletsanlegg på Averøya. Verdifallstest resulterte i nedskrivning av pelletsfabrikken med 300 millioner kroner. Det ble også foretatt en nedskrivning for de kontantgenererende enhetene Embriq og Nextnet (annen virksomhet) i 2010 på 100 millioner kroner, hvorav goodwill ble nedskrevet med 50 millioner kroner og varige driftsmidler med 50 millioner kroner.

Kontantstrømmer knyttet til resultatene identifiseres og neddiskonteres. Gjenvinnbart beløp av en kontantgenererende enhet beregnes basert på hvilken verdi eiendelen vil gi for virksomheten. Nåverdien av fremtidige kontantstrømmer tar utgangspunkt i budsjett for 2012 samt prognoser for de fire påfølgende årene før terminalverdien fastsettes. For kraftproduksjon, nett og varme benyttes kontantstrømmer for en lengre periode før terminalverdien fastsettes, da disse er forutsigbare på lengre sikt. Benyttet diskonteringsrente reflekterer den spesifikke risikoen til resultatene.

Fremtidige kontantstrømmer legger til grunn en rekke forutsetninger. Forutsetninger som er lagt til grunn for kraftpriser, oljepriser og valuta benytter forwardpriser på Nasdaq OMX, ICE og Norges Bank på tidspunkt for de gjennomførte verdifallstestene. Det er i 2014 lagt til grunn kraftpris på 34,7 øre/kWh og oljepris på 62,6 øre/kWh, samt USD kurs på 6. Det forutsettes normalproduksjon for kraftproduksjon og varmevirksomheten. Normalproduksjon for kraftproduksjonsvirksomheten på 3100 GWh legger til grunn 10 års vannhistorikk justert for effektivitetsforbedringer. Normalproduksjon på 1658 GWh i 2012 for fjernvarmevirksomheten (inngår i Varme) legger til grunn snitt temperaturforhold siste 10 år, justert for eksisterende og planlagte kundetilknytninger. Innen strømsalg legges til grunn flat kundeutvikling etter 2014, ingen endringer i forbruksmønster og svakt fallende marginutvikling. For pelletsvirksomheten forutsettes det et årlig produksjonsvolum på 400 000 tonn pellets fra 2014 og en pelletspris på rundt 135 Euro/tonn i 2014 som deretter øker med 1 %. Verdifallstesten av Bio-El anlegget forutsetter at spotprisen for mottak av avfall øker med 25 prosent frem til 2014 og deretter årlig økning på 2,1 prosent frem til terminalåret. Dagens inntektsrammemodell for nettvirksomheten forutsettes videreført frem til terminalåret.

Sensitivitet ved estimering av gjenvinnbart beløp

Gjennomførte sensitivitetstestene viser god robusthet for de kapitaltunge enhetene i konsernet.

Estimering av gjenvinnbart beløp baserer seg på antakelser om framtidig utvikling på en rekke områder. Dette vil blant annet være framtidig utvikling i energimarkedet, temperatur, økonomisk vekst og forbruksmønstre. Hafslund-konsernet har gjennomført sensitivitetstester hvor en har

utvikling i energimarkedet, temperatur, økonomisk vekst og forbruksmønstre. Matsjord konsernet har gjennomført sensitivitetsanalyser hvor en har sett på hvilke konsekvenser ulike endringer i forutsetningene har på gjennvinnbart beløp. Dette gjelder for eksempel fall i kraftpriser, lavere energiproduksjon, en reduksjon på 20 prosent av kontantstrømmen i terminalverdiåret eller en økning på 20 prosent i diskonteringsrenten. Gjennvinnbart beløp for konsernet er mest sensitiv for endringer i kraftpris og regulatorisk utvikling innen nettvirksomheten. En permanent reduksjon i kraftprisene på 20 prosent reduserer gjennvinnbart beløp med omtrent 2 milliarder kroner, og innebærer ingen nedskrivningsbehov for konsernet.

Sensitivitetstestene for energigjennvinningsanlegget Bio-EI Fredrikstad (inngår i Varme) og for pelletsanlegget viser imidlertid liten robusthet i forhold til en negativ utvikling i forutsetningene for sentrale verdidrivere knyttet til for eksempel utvikling i pris på mottak av avfall for energigjennvinningsanlegget eller i pelletsprisen, råvarepris og valutakryss EUR/USD for pelletsvirksomheten. Energigjennvinningsanleggets framtidige lønnsomhet er avhengig av en positiv utvikling innen avfallsmarkedet. Energigjennvinningsanlegget BioEI Fredrikstad har en balanseført verdi på 357 millioner kroner og pelletsanlegget 278 millioner kroner ved utgangen av 2011.

[Last ned til Excel](#)

> Note 9 Investering i tilknyttet selskap

Millioner kroner	Anskaffelses-tidspunkt	Anskaffelseskost	Forretnings-kontor	Eierandel	Stemme-andel
Rakkestad Energiverk AS	2001	43	Rakkestad	33%	33%
Infratek ASA	2009	380	Oslo	43,3%	43,3%
Glommens og Laagens Brukseierforening	1903		Lillehammer	22,3%	22,3%

Millioner kroner	2011	2010
Balanseført verdi 1. januar	430	439
Andel resultat	30	50
Utbytte	(27)	(55)
Korrigert fjorårsresultat Infratek ASA	(7)	(4)
Balanseført verdi 31. desember	426	430
Årets avskrivning merverdi	1	1
Merverdi per 31. desember	7	7

Konsernets andel av resultat, eiendeler og gjeld i de tilknyttete selskapene, hvorav Infratek ASA er børsnotert:

	Registrert i	Eiendeler	Gjeld	Salgsinntekter	Årets resultat
Rakkestad Energiverk AS	Rakkestad	34	9	23	1
Infratek ASA	Oslo	714	504	1 251	31
Glommens og Laagens Brukseierforening	Lillehammer	52	7	18	(1)
Sum		799	520	1 292	30

[Last ned til Excel](#)

> Note 10 Finansielle instrumenter etter kategori

Følgende prinsipper for etterfølgende måling av finansielle instrumenter er anvendt for finansielle eiendeler i balansen:

Eiendeler til

Millioner kroner	virkelig verdi over resultatet	Tilgjengelig for salg	Utlån og fordringer	Totalt
Eiendeler per 31. desember 2011				
Langsiktige fordringer			431	431
Aksjer og andeler	102			102
Derivater	26			26
Kundefordringer og andre fordringer			1 708	1 708
Kontanter og kontantekvivalenter			870	870
Sum finansielle eiendeler 31. desember 2011	128		3 009	3 137

Eiendeler per 31. desember 2010				
Langsiktige fordringer			360	360
Aksjer og andeler	743	1 584		2 327
Derivater	74			74
Kundefordringer og andre fordringer			5 188	5 188
Kontanter og kontantekvivalenter			211	211
Sum finansielle eiendeler 31. desember 2010	817	1 584	5 759	8 160

	Forpliktelser til virkelig verdi over resultat	Andre finansielle forpliktelser	Totalt
Forpliktelser per 31. desember 2011			
Lån	7 843	3 006	10 849
Derivater	86		86
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld		1 514	1 514
Sum finansielle forpliktelser 31. desember 2011	7 929	4 520	12 449

Forpliktelser per 31. desember 2010			
Lån	13 659		13 659
Derivater	2		2
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld		1 646	1 646
Sum finansielle forpliktelser 31. desember 2010	13 661	1 646	15 307

Endringer i finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet inngår i posten andre (tap)/gevinster i resultatregnskapet.

Konsernet har aksjeinvesteringer i en ventureportefølje. Ventureporteføljen styres risiko- og rapporteringsmessig samlet og vurderes til virkelig verdi. Investeringene vurderes til virkelig verdi over resultatet. Endringer i virkelig verdi for aksjeinvesteringer er ført under andre (tap)/gevinster netto. Aksjeposten i Renewable Energy Corporation ASA (REC) er solgt i 2011 til kurs 3,40 per aksje. Salg og nedskrivning av konsernets investering i REC har medført en omklassifisering av samlet verdiregulering fra utvidet resultat til over resultat, som resultat investering i Renewable Energy Corporation ASA, på 192 millioner kroner i 2011.

Investeringer hvor markedsverdien er større enn 10 millioner kroner ved utgangen av 2011:

Millioner kroner	Antall aksjer	Eierandel	Balanseført verdi 2011-12-31
Glo	266 531	10,89%	42
Nextnet	2 169 642	100,00%	40
Chapdrive AS	2 237 948	12,79%	14
Øvrige			6

Investeringene til virkelig verdi over resultat og tilgjengelig for salg er vurdert til markedsverdi basert på følgende metoder:

1. For selskaper notert på børs eller OTC liste, benyttes notert kurs på balansedagen.
2. For eierposter som ikke er aktivt omsatt, er siste emisjonspris eller transaksjonsverdi lagt til grunn.
3. I tilfeller hvor det ikke er hensiktsmessig å benytte notert kurs eller transaksjonsverdi, benyttes neddiskonterte framtidige kontantstrømmer og/eller multipel basert på vurdering mot sammenliknbare selskaper.

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2011:

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet:				
Aksjer og andeler		102		102
Derivater			26	26
Sum eiendeler	0	102	26	128

Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet:

Lån		7 843		7 843
Derivater			86	86
Sum forpliktelser	0	7 843	86	7 929

Følgende tabell presenterer endringene i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. desember 2011:

	Aksjer og andeler	Derivater	Sum
Åpningsbalanse	679	74	753
Salg i perioden	(595)		(595)
Overføring til nivå 2	(63)		(63)
Gevinst eller tap ført i resultatet	(21)	(124)	(145)
Utgående balanse	0	(50)	(50)

Aksjeinvesteringene er i sin helhet basert på metode 2. Hafslund inngikk avtale med Eidsiva Vekst 22. desember om å slå sammen sin investeringsvirksomhet ved at Hafslunds ventureportefølje legges inn i et felleseid selskap med Eidsiva Vekst; Energy Future Invest AS (EFI). Aksjeinvesteringen er verdsatt til transaksjonsverdi ved avtalt overføring til EFI. Transaksjonen gjennomføres med virkning fra 2012. Hafslund og Eidsiva vil eie 49,5 prosent hver av EFI. Den nye sammenslåtte porteføljen vil bestå av hel- og deleierskap i til sammen 12 selskaper og en betydelig kontantbeholdning. Det har ikke vært identifisert "dag 1 gevinster".

[Last ned til Excel](#)

> Note 11 Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg

Hafslund solgte sin eierandel i Renewable Energy Corporation (REC) ASA på 89 millioner aksjer (8,93 prosent) 9. desember 2011 til kurs 3,40. Investeringen var klassifisert som «finansielle eiendeler tilgjengelig for salg». Salg og nedskrivning av konsernets investering i REC har medført en omklassifisering av samlet verdiregulering fra utvidet resultat til over resultatet som investering i Renewable Energy Corporation ASA på 192 millioner kroner.

Millioner kroner	2011	2010
Balanseført verdi 1. januar	1 584	3 432
Tilgang		464

Avgang	(300)	(459)
Realisert (tap)/gevinst ført over resultat	(1 090)	(1 991)
Netto urealisert (tap)/gevinst ført direkte mot egenkapitalen	(194)	138

Balansført verdi 31. desember 0 1 584

[Last ned til Excel](#)

> Note 12 Langsiktige fordringer

Millioner kroner	2011-12-31	2010-12-31
Rentebærende lån og fordringer	274	232
Innskudd pensjonskasse	116	116
Netto pensjonsmidler	30	
Annet	42	12
Sum langsiktige fordringer	462	360

Alle langsiktige fordringer forfaller senere enn 1 år etter balansedagen. Virkelig verdi av langsiktige fordringer tilsvarer balansført verdi.

[Last ned til Excel](#)

> Note 13 Kundefordringer og andre fordringer

Millioner kroner	2011-12-31	2010-12-31
Kundefordringer	811	1 092
Avsetning til dekning av tap	(25)	(15)
Kundefordringer netto	786	1 077
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	667	2 131
Rentebærende fordringer	42	20
Fordring ved salg av Fibernett		1 377
Andre fordringer	213	583
Sum kundefordringer og andre fordringer	1 708	5 188

Virkelig verdi av kundefordringer og andre fordringer tilsvarer balansført verdi. Se for øvrig note 3 for nærmere beskrivelse.

[Last ned til Excel](#)

> Note 14 Betalingsmidler

Millioner kroner	2011-12-31	2010-12-31
Betalingsmidler innenfor konsernkonto	454	
Betalingsmidler utenfor konsernkonto	416	211
Sum betalingsmidler	870	211

Av bankinnskudd på 870 millioner kroner utgjør 14 millioner kroner sikkerhetsstillelse knyttet til krafthandelsvirksomheten. Hafslundkonsernet har to konsernkontosystemer, et i DNB og et i Nordea. Et konsernkontosystem innebærer solidaransvar mellom deltakende selskaper. Hafslund ASAs konti utgjør eneste direkte mellomværende med bankene, mens innskudd og trekk på datterselskapenes konti betraktes som interne mellomværende med Hafslund ASA. Deltakende selskap i konsernkontosystemene har et solidarisk selvskyldneransvar for samlet trekk i de to konsernkontosystemene begrenset oppad til 400 millioner kroner, som er trekkramme.

[Last ned til Excel](#)

> Note 15 Aksjekapital og overkurs

Aksjekapitalen i Hafslund ASA per 31. desember består av følgende aksjeklasser:

Millioner kroner	A-aksjer	B-aksjer	Sum aksjer	Overkurs	Sum
Per 31. desember 2010	115	80	195	4 080	4 275
Per 31. desember 2011	115	80	195	4 080	4 275

Aksjenes pålydende er kr 1,-. Det er ingen utestående aksjeopsjoner. B-aksjene gir ikke stemmerett. For øvrig gir hver aksje rett i selskapet. Hafslund har per 31. desember 2011 en beholdning på 397 361 B-aksjer (2010:451 161 B-aksjer).

De største aksjonærene i Hafslund ASA per 31. desember 2011 var:

(i tusen aksjer)	A-aksjer	B-aksjer	Sum	Eierandel	Stemmeandel
Oslo kommune	67 525	37 343	104 868	53,7%	58,5%
Fortum Forvaltning AS	37 853	28 706	66 559	34,1%	32,8%
Østfold Energi AS	5 201	4	5 205	2,7%	4,5%
Odin Norden		3 880	3 880	2%	
Sum > 1 % eierandel	110 579	69 933	180 512	92,5%	95,8%
Sum øvrige	4 849	9 825	14 674	7,5%	4,2%
Totalt antall aksjer	115 428	79 758	195 186	100%	100%

[Last ned til Excel](#)

> Note 16 Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld

Millioner kroner	2011-12-31	2010-12-31
Leverandørgjeld	482	464
Skyldige offentlig trekk	619	271
Påløpte rentekostnader	159	193
Påløpte kostnader	520	636
Øvrige forpliktelser	353	353
Sum leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	2 133	1 917

[Last ned til Excel](#)

> Note 17 Lån

Millioner kroner	2011-12-31	2010-12-31
Langsiktige lån		
Obligasjonslån fast rente	4 235	4 138
Obligasjonslån flytende rente	1 206	1 013
Andre lån	3 606	5 108
Sum langsiktige lån	9 047	10 259
Kortsiktige lån		
Obligasjonslån flytende rente	256	383
Sertifikatlån	750	1 581
Andre lån	796	1 436
Sum kortsiktige lån	1 802	3 400
Sum lån	10 849	13 659

Alle lån med opptakstidspunkt før 1. januar 2010 er balanseført til virkelig verdi som er beregnet ved å neddiskontere lånenes kontantstrømmer. Virkelig verdi inkluderer ikke påløpte renter. Som diskonteringssats er rentekurven for norske swaprenter pluss Hafslunds kredittspreader benyttet. Fra og med 1. januar 2010 blir nye lån vurdert til amortisert kost, dette utgjorde 3 006 millioner kroner ved årsskiftet.

Nominelt beløp per 31. desember 2011 var 10 613 millioner kroner. Tilsvarende beløp per 31. desember 2010 var 13 535 millioner kroner.

Følgende kredittspreader er benyttet:

Kredittspread (basispunkter)

Løpetid (år)	2011-12-31	2010-12-31
0,25	20	17
0,5	20	17
1	5	14
2	92	67
3	115	95
4	125	108
5	135	120
6	140	125
7	145	130
8	148	133
9	152	137
10	155	140

Endringen i kredittspreader i løpet av 2011 utgjør isolert sett en reduksjon i lånedporteføljens virkelige verdi på 20 millioner kroner. Tilsvarende endring i 2010 var en reduksjon på 49 millioner kroner.

Konsernets lån er eksponert for renteendringer i markedet basert på følgende løpetid på renten på lånene:

	2011-12-31	2010-12-31
0-6 måneder	6 603	9 533
6-12 måneder		
1-3 år	1 109	351
Over 3 år	3 137	3 775
Sum lån	10 849	13 659

Hafslund har en syndikert trekkfasilitet på 3 600 millioner kroner med løpetid til 17. juni 2016. Hafslund har en betinget opsjon på inntil to års forlengelse. Långiver er et banksyndikat bestående av seks nordiske banker. Trekkfasiliteten benyttes som back-stop for løpende sertifikatlån og generell likviditetsreserve. Ved årsskiftet var hele fasiliteten ubenyttet. Konsernet har videre en bilateral trekkfasilitet på 400 millioner kroner som var ubenyttet ved årsskiftet. I tillegg har konsernet kassekreditt i Nordea på 400 millioner kroner som også var ubenyttet ved årsskiftet.

Hafslund har negativ pantsettelsesklausul i låneavtalene. Enkelte av avtalene har bestemmelser om at det ikke skal avhendes vesentlige eiendeler uten etter samtykke og eierskapsklausul som sier at over 50 prosent av selskapets aksjekapital skal eies av dagens eiere, eller aksjonærer som har en kreditt-rating på minimum A- (Standard & Poor) eller A3 (Moody's), eller har samtykke fra bankene.

Forfallsprofil rentebærende lån:

	2011-12-31	2010-12-31
0-6 mnd	1 006	3 072
6-12 mnd	796	328
1-3 år	3 115	2 892
4-5 år	2 836	3 546
Over 5 år	3 096	3 820
Sum lån	10 849	13 659

[Last ned til Excel](#)

> Note 18 Utsatt skatt

Utsatt skatt nettoføres i balansen når konsernet har en juridisk rett til å motregne utsatt skattefordel mot utsatt skatt.

Følgende beløp er blitt nettoført:

Millioner kroner	2011-12-31	2010-12-31
Utsatt skattefordel som reverseres senere enn 12 måneder	117	104
Utsatt skattefordel som reverseres innen 12 måneder	50	21
Sum utsatt skattefordel	167	125
Utsatt skatt som reverseres senere enn 12 måneder	3 213	3 096
Utsatt skatt som reverseres innen 12 måneder	140	
Sum utsatt skatt	3 353	3 096
Sum utsatt skatt - netto	3 186	2 971

Endring i balanseført utsatt skatt

Balanseført verdi 1. januar	2 971	2 951
Resultatført i perioden	213	22
Ført mot egenkapitalen i perioden	2	(2)
Balanseført verdi per 31. desember	3 186	2 971

Endring utsatt skatt og utsatt skattefordel (millioner kroner):

Utsatt skatt	Driftsmidler	Kortsiktige forskjeller	Sum
Per 31. desember 2009	2 976	0	2 976
Resultatført i perioden	26	(21)	5
Ført mot egenkapitalen i perioden	(2)		(2)
Per 31. desember 2010	3 000	(21)	2 979
Resultatført i perioden	203	159	362
Ført mot egenkapitalen i perioden		2	2
Per 31. desember 2011	3 203	140	3 343

Millioner kroner	Pensjoner	Lån og forpliktelser	Annet	Framførbart underskudd	Sum
Per 31. desember 2009	(79)	(26)	100	(20)	(25)
Resultatført i perioden	64	(60)	(4)	17	17
Per 31. desember 2010	(15)	(86)	96	(3)	(8)
Resultatført i perioden	25	(31)	(146)	3	(149)
Per 31. desember 2011	10	(117)	(50)	0	(157)

Utsatt skattefordel knyttet til fremførbart underskudd er balanseført i den grad det er sannsynlig at konsernet kan anvende dette mot framtidig skattepliktig overskudd. Konsernet har balanseført utsatt skattefordel knyttet til skattemessig framførbart underskudd i sin helhet.

[Last ned til Excel](#)

> Note 19 Pensjonskostnader, -forpliktelser og -midler

Selskapene i konsernet har ulike pensjonsordninger organisert i pensjonskasser og forsikringsselskaper. Pensjonsordningene er generelt finansiert gjennom innbetalinger fra selskapene, som hovedsakelig fastsettes på basis av aktuarberegninger. Konsernet har både innskuddsplaner og ytelsesplaner. I henhold til lov om obligatorisk tjenestepensjon er det etablert avtaler om innskuddspensjon med virkning fra 1. juli 2006 i alle selskaper som ikke har hatt kollektive pensjonsordninger for ansatte. Fra 1. januar 2010 har de fleste selskapene tegnet uførepensjonsforsikring for ansatte med innskuddspensjon. 488 ansatte var dekket gjennom ytelsesplaner i Hafslunds to pensjonskasser per 31. desember 2011. I tillegg utbetalte pensjonskassene pensjon til i alt 1136 personer. Utover dette har konsernet innskuddsplaner i ulike forsikringsselskaper. Hafslund endret pensjonsordningene fra 1. januar 2007. Dette innebærer at pensjonskassene ble stengt for opptak av nye medlemmer. Samtidig ble innskuddsplaner for nyansatte innført. De fleste ansatte er omfattet av avtalefestet ordning for førtidspensjonering som er en ytelsesbasert pensjonsplan som ligger under LO-NHO-ordningen om avtalefestet pensjon (AFP).

Pensjonsmidlene er vurdert til virkelig verdi ved utgangen av året. Pensjonsforpliktelsene (netto nåverdi av pensjons-ytelsen opptjent på balansedagen justert for framtidige lønnsøkninger) er vurdert etter beste estimat basert på forutsetninger per balansedagen. De aktuarielle beregningene av pensjonsforpliktelsene er utført av uavhengig aktuar. Forutsetningene for lønnsøkninger, økning i pensjonsutbetalinger og G-regulering er testet mot historiske observasjoner, inngåtte tariffavtaler og forholdet mellom enkelte forutsetninger.

Ansatte som slutter før pensjonsalder, mottar fripolise. Hafslunds pensjonskasser forvalter fripolisene som knytter seg til opptjente rettigheter i kommunale ytelsesplaner. Hafslund er økonomisk forpliktet til å justere fripolisene i takt med økningen i folketrygdens grunnbeløp. Fra tidspunktet for utstedelse av fripoliser opptjent i andre ytelsesplaner, er Hafslund fritatt for ytterligere forpliktelser overfor den ansatte som fripolisen gjelder for. Midler og forpliktelser verdsettes på tidspunktet for utstedelse av fripolisene og skilles ut fra pensjonsforpliktelser og midler.

Millioner kroner	2011-31-12	2010-31-12
Balansført forpliktelse:		
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelser for ytelsesplaner i fondsbaserte ordninger	2 443	2 091
Virkelig verdi på pensjonsmidler	(1 775)	(1 563)
Faktisk netto pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i fondsbaserte ordninger	668	528
Nåverdi av forpliktelse for ikke fondsbaserte ordninger	291	332
Ikke resultatførte estimatavvik	(1 108)	(907)
Arbeidsgiveravgift	119	104
Netto pensjonsforpliktelse i balansen (inkl arbeidsgiveravgift)	(30)	57

Endringene i den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsen i løpet av året:

Pensjonsforpliktelse per 1. januar (ekskl. arbeidsgiveravgift)	2 423	2 367
Avhendet virksomhet		
Nåverdien av årets pensjonsopptjening	43	42
Rentekostnad	89	89
Estimatendringer	286	201
Utbetalte ytelser	(99)	(104)
Forpliktelser ved planendring og oppkjøp	(8)	(172)
Pensjonsforpliktelse per 31. desember (ekskl. arbeidsgiveravgift)	2 734	2 423

Endring i pensjonsmidlenes virkelige verdi:

Virkelig verdi på pensjonsmidler per 1. januar	1 563	1 644
Avhendet virksomhet		
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	98	92
Estimatendringer	77	(188)
Totalt tilskudd	124	104
Totale utbetalinger fra fond	(87)	(89)
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 31. desember	1 775	1 563

Minste pensjonsforpliktelse, som er netto nåverdi av pensjonsforpliktelsen basert på nåværende pensjongivende inntekt opptjent på balansedagen, var 31. desember 2011 og 2010 henholdsvis 2276 millioner kroner og 1987 millioner kroner. Forventet innbetaling i 2011 utgjør 141 millioner kroner.

Følgende økonomiske forutsetninger er lagt til grunn:	2011	2010
Diskonteringsrente	2,6%	4%
Forventet avkastning på pensjonsmidler	4,1%	5,4%
Årlig lønnsvekst	3,3%	3,8%
G-regulering	3,3%	3,8%
Regulering av løpende pensjon	0,1%	3%

Demografiske forutsetninger som er lagt til grunn ved beregningene, er basert på uføregrunlaget IR73 omregnet til intensitetsmetode og det dynamiske dødelighetsgrunlaget GAP07 utviklet av GablerWassum AS.

Forventet langsiktig avkastning på pensjonsmidlene er basert på en estimert statsobligasjonsrente per 31. desember, justert for avkastningsforskjeller for ulike investeringskategorier som pensjonsmidlene er plassert i. Den forventete langsiktige avkastningen er basert på langsiktig historisk avkastning. Faktisk avkastning på pensjonsmidlene i 2011 var 83 millioner kroner (70 millioner kroner i 2010).

Millioner kroner	2011	2010
Årets pensjonsopptjening	43	42
Rentekostnad	89	89
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	(98)	(92)
Amortisering av forpliktelse ved planendring	(25)	(172)
Amortisering av estimeringstap/(gevinst)	56	25
Arbeidsgiveravgift	2	(18)
Medlemsinnskudd	(1)	
Pensjonskostnad ytelsesplaner	66	(126)
Pensjonskostnad tilskuddsplaner	19	15
Totale pensjonskostnader	85	(111)

Pensjonsmidlene er investert i obligasjoner og pengemarkedsplasseringer utstedt av den norske stat, norske kommuner, finansinstitusjoner og foretak. Obligasjoner i utenlandsk valuta er valutasikret. Investeringene i aksjer er begrenset til 35 prosent av totale pensjonsmidler. Det er investert i både norske og utenlandske aksjer. Estimatavviket er fordelt forholdsmessig mellom de enkelte aktivaklasser.

Pensjonsmidlene består av:

Millioner kroner	2011-31-12		2010-31-12	
Egenkapitalinstrumenter	576	33%	516	33%
Rentebærende instrumenter	1 142	63%	985	63%
Annet	57	4%	63	4%
Virkelig verdi pensjonsmidler	1 775	100%	1 563	100%

Oversikt over pensjonsforpliktelse og virkelig verdi av pensjonseiendeler:

Millioner kroner	2011	2010	2009	2008	2007
Nåverdien av den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsen	2 734	2 423	2 367	2 367	2 397
Virkelig verdi av pensjonseiendelene	1 775	1 563	1 644	1 644	1 792
Underdekning	959	860	723	723	605

[Last ned til Excel](#)

> Note 20 Andre (tap) / gevinster netto

Millioner kroner	2011	2010
Andre finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi over resultat		
Verdiendring aksjer	(27)	(26)
Mottatt utbytte		60

Andre finansinntekter	96	63
Derivater		
Renteswapper - lån	1	24
Valutaterminkontrakter	(18)	13
Opsjoner	6	(6)
Terminkontrakter	(110)	36
Salg finansielle eiendeler		
Gevinst salg aksjer	68	893
Sum andre (tap)/gevinster netto	17	1 058

[Last ned til Excel](#)

> Note 21 Andre driftskostnader

Millioner kroner	2011	2010
Vedlikeholdskostnader	682	670
Kjøp av tjenester	149	132
Husleie, strøm etc.	179	168
Salgs- og markedsføringskostnader	133	124
Annet	487	470
Sum andre driftskostnader	1 630	1 564

Det er i 2011 for konsernet regnskapsført honorar til revisor på 9,7 millioner kroner (7,8 millioner kroner i 2010). Honoraret fordeler seg på lovpålagt revisjon med 6,8 millioner kroner, andre attestasjonstjenester med 0,7 millioner kroner, skatterådgivning med 1,5 millioner kroner og andre tjenester utenfor revisjon med 0,7 millioner kroner.

[Last ned til Excel](#)

> Note 22 Lønnskostnader

Millioner kroner	2011	2010
Lønn	615	554
Arbeidsgiveravgift	100	93
Pensjonskostnader - ytelsesplaner	66	(126)
Pensjonskostnader - tilskuddsplaner	19	15
Andre ytelser	64	46
Sum lønn og andre personalkostnader	864	582

Godtgjørelse til ledende ansatte

Tusen kroner	2011	2010
Lønn og andre kortsiktige ytelser til ledende ansatte	38 802	22 540
Opptjente pensjonsrettigheter	2 854	2 861

Styreonorar	2 650	2 157
Sum godtgjørelse til ledende ansatte	44 306	27 558

Tusen kroner	2011-31-12	2010-31-12
Lån til ledende ansatte	4 293	3 060

Antall ansatte i konsernet er 1207

[Last ned til Excel](#)

> Note 23 Finanskostnader

Millioner kroner	2011	2010
Rentekostnader lån	(513)	(528)
Verdiendring lån til virkelig verdi	(89)	27
Aktivering av byggelånsrenter	38	55
Agiovinning/(-tap)	14	(1)
Andre finanskostnader	(34)	(24)
Sum finanskostnader	(584)	(471)

[Last ned til Excel](#)

> Note 24 Skattekostnad

Millioner kroner	2011	2010
Betalbar skatt	243	525
Utsatt skatt	213	48
Sum skattekostnad	456	573

Skatten på resultat før skatt avviker fra det beløpet som hadde framkommet dersom nominell skattesats hadde vært benyttet. Differansen er forklart som følger:

Millioner kroner	2011	2010
Resultat før skattekostnad inkl. avhendet virksomhet	(241)	182
Skatt beregnet med nominell skattesats (28 %)	67	(51)
Grunnrenteskatt	(200)	(257)
Salg og verdiendring aksjer	(300)	(280)
Permanente forskjeller	(7)	9
Endring vurdering utsatt skattefordel	(6)	
Resultat tilknyttete selskap	6	13
Nedskrivninger goodwill		(14)
Andre justeringer	(16)	7
Sum skattekostnad	(456)	(573)

Endring i effektiv skattesats skyldes hovedsakelig at kun 3 prosent av avkastningen på aksjeinvesteringer beskattes, samt belastning av grunnrenteskatt.

[Last ned til Excel](#)

> Note 25 Kontantstrøm fra driften

Millioner kroner	2011	2010
Driftsresultat før avskrivninger (EBITDA)	1 145	1 922
Justeringer for:		
- resultat salg driftsmidler & virksomhet	(6)	(870)
- resultat vedrørende investering i REC	1 090	1 991
- resultat finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat	50	(145)
- andre ikke likviditetsposter	5	6
Endringer i arbeidskapital:		
- Varer	(3)	(34)
- Kundefordringer og andre fordringer	2 055	(1 379)
- Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	204	(241)
Kontantstrøm fra driften	4 540	1 249

[Last ned til Excel](#)

> Note 26 Betingete utfall

Skatt på gevinst ved salg av aksjer

Som et ledd i konsernets strategi for å profesjonalisere eiendomsdriften, samt ytterligere rendyrke netteierfunksjonen, gjennomførte Hafslund konsernet i 2006 og 2007 utfisjonering av en rekke eiendommer fra Hafslund Nett AS. Samlet omfattet dette 58 eiendommer som ble overført til i alt 11 eiendomsselskaper organisert som en del av konsernets eiendomsvirksomhet. I 2006 og 2007 ble aksjene i to av selskapene solgt (Hatros I AS og Hatros II AS). Hafslund anså salgene av aksjene som skattefrie etter fritaksmetoden Sentralskattekontoret for Storbedrifter hevder at salget av aksjene i Hatros I rammes av den ulovfestede gjennomskjæringsregelen. Hafslund klaget vedtaket inn for Skatteklagenemnda. Hafslund mottok vedtak i Skatteklagenemnda i juni 2011, hvor de stadfester at grunnlaget for ulovfestet gjennomskjæring er til stede. Ny ligning for 2006 med skatt på 95 millioner kroner er mottatt og betalt. Skatteklagenemndas vedtak kan ikke påklages. Hafslund har tatt ut stevning i saken. Når det gjelder salget av Hatros II AS har Hafslund mottatt varsel om at Sentralskattekontoret for Storbedrifter hevder at salget av aksjene i Hatros II rammes av den ulovfestede gjennomskjæringsregelen, og en eventuell skatt knyttet til dette salget utgjør 172 millioner kroner. Hafslund har foretatt en samlet regnskapsmessig avsetning på 95 mill kroner ved utgangen av 2011 knyttet til disse salgene.

Mulig reguleringsansvar pensjonsforpliktelser

Saken gjelder premiekrav fra Kommunal Landspensjonskasse (KLP), vedrørende regulering av pensjonsforpliktelser knyttet til 593 tidligere ansatte/pensjonister i ulike nettselskaper. Aktuarberegninger viser at reguleringskravet tilsvarer en netto pensjonsforpliktelse på 192 millioner kroner ved utgangen av 2011. Kravene er knyttet til pensjoner omfattet av kollektive pensjonsforsikringsavtaler som er sagt opp overfor KLP i perioden 1992 til 2003. Hafslund har overfor KLP avvist kravet. Dette er dels begrunnet i at Hafslund er feil adressat for kravet, da Hafslund ikke har overtatt slike forpliktelser fra de tidligere nettselskapene. Videre er avvisningen begrunnet i at forsikringsforholdene med KLP er avsluttet og at KLP gjennom fast praksis og konkludent atferd selv har påtatt seg reguleringsansvaret.

I 2008 ble kravet fra KLP overført til Sikringsordningen som er etablert under Overføringsavtalen (for offentlige pensjonsordninger) for å dekke pensjonsforpliktelser hvor arbeidsgiver er opphørt eller hvor det av annen grunn ikke betales inn premie. Sikringsordningen tok ut søksmål mot Hafslund i juni 2009 vedrørende reguleringspremie for årene 2005 til 2008. I oktober 2010 var saken oppe for Oslo tingrett som konkluderte med at det ikke er hjemmel for Sikringsordningens regreskrav og fullt ut frifant Hafslund i søksmålet. Sikringsordningen anket til lagmannsretten, med forventet behandling i oktober 2012. I februar 2012 inngikk Hafslund og Sikringsordningen forlik i saken. Forliket innebærer reversering av avsetning på 27 millioner kroner som gir resultateffekt i første kvartal 2012.

[Last ned som dokument](#)

> Note 27 Transaksjoner med nærstående parter

Oslo kommune eier per 31. desember 2011 53,7 prosent av aksjene i Hafslund ASA. Hafslund ASA eier per 31. desember 2011 43,3 prosent av Infratek ASA. Hafslund både selger og kjøper varer og tjenester med de nærstående partene Oslo kommune og Infratek ASA. Alle transaksjoner mellom partene er basert på markedsmessige betingelser. Fordringer på nærstående parter kommer hovedsakelig fra salg av varer og tjenester. Leverandørgjeld til nærstående parter kommer hovedsakelig fra kjøp av varer og tjenester.

Millioner kroner	Oslo kommune		Infratek ASA	
	2011	2010	2011	2010
Resultat:				
Salg av varer og tjenester	254	320	29	40
Kjøp av varer og tjenester	119	110	365	480
Balanse:				
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Fordringer	41	87	4	3
Leverandørgjeld	19	17	80	64

Lån

Hafslund har to obligasjonslån på henholdsvis 500 millioner kroner og 740 millioner kroner hos Oslo Pensjonsforsikring AS, etablert i 2007 og 2008. Lånene har ti års løpetid. Begge lånene ble tatt opp til markedsmessige betingelser og er børsnoterte. Norsk Tillitsmann er avtalemotpart. Oslo Pensjonsforsikring AS er et livsforsikringsselskap som er heleid av Oslo kommune. Lånene inngår i Langsiktige lån, obligasjonslån fast rente i note 17.

Lån til nærstående selskaper:	2011	2010
Balanseført verdi 1. januar	123	129
Lån innvilget	3	9
Lån nedskrevet	(12)	
Lån tilbakebetalt	(121)	(22)
Renteinntekter	16	9
Mottatte renter	(6)	(2)
Balanseført verdi 31. desember	3	123

Hafslund har ytt lån til selskaper som inngår i konsernets ventureportefølje. Per 31. desember 2011 er utestående fordringer på selskap i porteføljen totalt 3 millioner kroner.

[Last ned til Excel](#)

> Note 28 Oppkjøpt og solgt virksomhet

Det er ikke kjøpt eller solgt virksomhet i 2011.

I 2010 kjøpte Hafslund 49 prosent av aksjene i Energibolaget i Sverige Holding AB (EBS) med virkning fra 1. juni 2010, og med opsjon på å kjøpe resterende aksjer i 2013. EBS behandles regnskapsmessig som felleskontrollert virksomhet, og Hafslund regnskapsfører sin forholdsmessige andel av selskapets resultat og balanse. Regnskapsførte eiendeler og forpliktelser i oppkjøpsåret:

Millioner kroner	Oppkjøpstidspunkt	2010-12-31
Immaterielle eiendeler	2	5
Varige driftsmidler	6	4
Omløpsmidler	65	81
Kontanter	59	101
Langsiktig gjeld	19	16
Kortsiktig gjeld	68	114
Goodwill	86	86
Kjøpssum	131	

Hafslund kjøpte 100 prosent av aksjene i Göta Energi AB med virkning fra 30. juni 2010. Regnskapsførte eiendeler og forpliktelser i oppkjøpsåret:

Millioner kroner	
Fordringer	223
Kassekreditt	(209)
Sum identifiserbare eiendeler	14
Verdi fastpriskontrakter	12
Goodwill	57
Kjøpssum	83

I 2010 kjøpte Hafslund 100 % av selskapene Totalenergi AS og Integrate AS for henholdsvis 14 millioner kroner og 10 millioner kroner i kontant betaling. Merverdier på 10 millioner kroner i Totalenergi AS er identifisert som kundeporteføljer, og merverdier på 4 millioner kroner i Integrate AS er klassifisert som goodwill.

Solgt virksomhet

Hafslund solgte Hafslund Fibernet AS til PE-fondet EQT V med virkning fra 27. desember 2010. Selskapet ble solgt for 1477 millioner kroner. Som et ledd i avtalen ga Hafslund en selgerkreditt på 310 millioner kroner, mens resterende del av salgssum ble gjort opp i kontanter i januar 2011. Solgte eiendeler er hovedsakelig varige driftsmidler. Selskapet har lav gjeldsandel, hvor gjelden i det vesentligste består av skatteforpliktelser og leverandørgjeld. Gevinsten fra salget ble 875 millioner kroner og fremkommer i resultatregnskapet på linjen andre (tap)/gevinster - netto. Kontantbeholdning i Hafslund Fibernet AS på salgstidspunktet var 3 millioner kroner.

[Last ned til Excel](#)

> Note 29 Selskaper som inngår i konsolideringen

Selskap	Land/forretningskontor	Eie-/stemmeandel %
Hafslund ASA	Oslo	100
Hafslund Produksjon AS	Sarpsborg	100
Sarp Kraftstasjon AS	Sarpsborg	100

Hafslund Miljøenergi AS	Sarpsborg	100
Slagen Energigjenvinning AS	Sarpsborg	100
Hafslund Pellets Holding AS	Oslo	100
Bio Wood Norway AS	Oslo	100
Hafslund Nett AS	Oslo	100
Hafslund Driftssentral AS	Oslo	100
Hafslund Varme AS	Oslo	100
Viken Fjernvarme AS	Oslo	100
Hafslund Strøm AS	Oslo	100
NorgesEnergi AS	Kristiansand	100
Hallingkraft AS	Ål	100
Røyken Kraft AS	Røyken	51
Fredrikstad Energisalg AS	Fredrikstad	100
Total Energi AS	Florø	100
Gøta Energi AB	Kungälv	100
Energibolaget i Sverige AB	Haninge	49
Hafslund Fakturaservice AS	Oslo	100
Hafslund Kundesenter AS	Oslo	100
Hafslund Handel AS	Oslo	100
Hafslund Venture II AS	Oslo	100
Hafslund Gamma AS	Oslo	100
Hafslund Telekom Nettjenester AS	Oslo	100
NextNet AS	Flekkefjord	100
Embriq AS	Oslo	100
Embriq Services AB	Gøteborg	100
Policom AB	Karlstad	100
4-Tech AS	Oslo	100
Hafslund Hedging AS	Oslo	100
Hafslund Energy Trading AS	Oslo	100
Balder Energy AS	Oslo	78
RåEI Kraft AS	Oslo	78
Vestfjorden Kraft AS	Oslo	80
Inforum Norge AS	Fredrikstad	100
Oslo Energi AS	Oslo	100
Hafslund Eiendom AS	Oslo	100
Ulven 1 AS	Oslo	100
Ulven 2 AS	Oslo	100
Slemdalsveien 105 AS	Oslo	100
Sinsenveien 86 AS	Oslo	100
Rosenkrantzgate 14 AS	Oslo	100
Hafslund USA Inc	USA	100
Hafslund Energy LLC	USA	100
Hafslund Energy Trading LLC	USA	100
Fiber Norge AS	Oslo	100

[Last ned til Excel](#)